

140
74

ՀԱՅԿԵՏՆԱԿԱՆ
ՇՐՋԱՆԱՐԱՄԻՅԵ

ՅԱՄԵՇՆԱ

5
1974

პიონერულს
 პიონერული
 პიონერული

პუკრაპ

საყვირს

აქთანლილ ბარბანიქა

პიონერულს ვუკრავ საყვირს
 თქვენთვის ნაცნობ ხმაზე:
 გიზმობთ ყველას,
 ყველას,
 ყველას
 პიონერულ ხაზზე...

აბა,
 სწრაფად,
 ერთმანეთის
 მხარდამხარ და გვერდით.
 — ყურადღება!
 — სწორდი!
 — სმენა!..
 არ დააკლდეს ერთიც.

კარვად ვიცო
 თქვენი გულის
 სიწრფელი და ღირსება:
 კარვად ვიცო,
 თქვენი სული
 რა სიმდღრით ივსება.

კარგად ვიცო,
თვალთა შუქი
დარღთ არ ინისლება,
კარგად ვიცო,
არეზარეს
მშატებთ შნოს და ფერს...
მანაც ჩემი საუბარი
ამინიარად უღერს:
ლელო —
შენი გასატანი —
თვითონ უნდა გაიტანო;
ჩანგი —
შენი გასათლელი —
თვითონ უნდა გაითალო;

შენ იცი და
შენმა გულმა —
მამულისთვის ანთებულმა,
დღემ —
მზისაკენ შემართულმა,
ღამემ —
ფიქრში გათეულმა.
შენი შრომა,
შენი ოფული
თუ ამ მიწის მაღლად დარჩა, —
ესე იგი
მთელი ძალა
მამულისთვის დაგეზარჯა.

ა მ თ ა ნ დ ი ლ
გ უ რ გ ა ნ ი ძ ი ს
ლ ბ ა ს ს
„პ ი რ ი ნ ა რ ლ ს“
ვ ა პ რ ა ვ
ს ა ხ ვ ი რ ს .
„პ ი რ ი ნ ა რ ს“
კ ო ნ ა რ ს ზ
მ ი ს ა მ
პ რ ი მ ი ა
მ ი ნ ი მ ა .

— ახლა?
— ახლა,
სწორედ ახლა,
უსათუოდ გვირდება,
რითაც გული პიონერის
კოცონივით ინთება.
განა კმარა იქვე მხოლოდ
ოცნებებდა,
ფიქრებად?..
უშრომელად,
უსწავლელად
არაფერი იქმნება.
ოცნება რომ საჭიროა,
ნათელია ისედაც,
მაგრამ მარტო ცაში ფრენით
ბეღელი არ ივსება;

არც ქვეყანა —
სიმართლით...
თავისთავად
არაფერი,
არაფერი ივსება,
შრომა,
შრომა,
აი, დიდი
პატივი და ღირსება.

თითო
მუტა ჩაის ფოთოლს
გადააქცევ კალათებად,
თითო
მცირე არხის გაჭრა
არის სულის განათება,
თითო ნერვის გახარება,
თითო
კვალის წამატება,
ყველა
შენი ხუთიანი,
ყველა
შენი წარმატება —
უკვდავების წყაროსავით
საქართველოს წაადგება.
მხოლოდ ამით ამაღლები,
მხოლოდ ამით გაგიმართლებს,

არც ხრიოკი —
ნარგავებით,
არც არხები —
ჩქერებით,
არც მინდვრები —
ყვავილების
უთვალავი ფერებით,
არც ქალღლი —
ნაწირით,
არცა ღამე —
სინათლით,
არც ქალები —
მოსავლით,

ეს ხალხი და ეს მამული
ერთი ათად დაგვიმალდეს.

ქული —
სინდის-ნამუსისა —
თვითონ უნდა დაიხუროს;
მშობელ ქვეყნის სიყვარულში
გული უნდა გაიხუროს...
შენ იცი და
შენმა სწავლამ,
შენ იცი და
შენმა გარჯამ,
რაც ვერ შეძლეს წინაპრებმა,
უნდა შეძლოს შენმა მკაცრმა.

JAMENA

5

მაისი
1974

საქართველოს სსრ-ის ცენტრალური
კომპარტორგის და პოლიტიკური განყოფილების
შტაბის კომპარტორგის განყოფილება
საქართველოს სსრ-ის კომპარტორგის
საბავშვო განყოფილება

ბავშვებს 1926 წლიდან

საბ. კვ. მკ-ის
გამომცემლობა

— ახლა?

— ახლა,
სწორედ ახლა
ვის უღებხარ მხარში?
რას აკეთებ,
რატე ფიქრობ
ავღარსა თუ ღარში?
გეკითხება დღევანდელი
დღე,
საათი,
წუთი:

— პიონერო, ყველაფერში
თუ მიიღე ხუთი?
თუ მიხედე მისახედავ
სიტყვასა და საქმეს?
თუ დაძრაზე დასაძრახი,
შესაქმებს თუ აქვებ?

რა ისწავლე,
რა ასწავლე
უცნობსა თუ ნაცნობს?
(ვშიშობ, მარტო ოცნებებმა
რომ არ გაგიტაცოს).
რა უნაში ჩტრიალი,
რა მოხაველ ელი?
აბა, რომელ კეთილ საქმეს
გაუწოდე ხელი?
კიდევ ერთხელ გეკითხება
დღე,
საათი,
წუთი:
— პიონერო, ყველაფერში
თუ მიიღე ხუთი?

ეგ წითელი ყელსახვევი
ჩვენი დროის ნაწილია,
სისხლით
გაუაჟაროსფერდა,

სისხლით
გაღანწვიშია...
პაპარჩის,
პაპაშენის
ანთებული ლამპარია,
როგორც განძი საფიცარი —
სამელოდ გაბარია,
რომ ჩაუმქარალ
მარადიულ
კოცონივით აბრიალო,
სწავლაშიაც,
შრომაშიაც
დროშასავით აფრიალო...

ეგ წითელი ყელსახვევი
დიდი დროის ნაწილია.

გეკითხება ბარკადზე
დაცემული ბავშვი:
ყოველ ახალ თაონობას
თუ უღებხარ მხარში?
გეკითხება კულაკისგან
განწირული ბიჭი:
— ახლა რაში ისარჩება
შენი შრო და ნიჭი?

გეკითხება თემურელთა
თაობების რაში:
— ერთგული ხარ
პიონერულ
კანონის და ხანის?
გეკითხება თანატოლთა
მცხრილული გუნდი:

— ბიჭო,
სამშო საფლავებთან
მოხიადე ქული?
შენი წინა თაობები
გეკითხება ახლა:
— პიონერო, პიონერულ
საქმისთვის მზად ხარ?

შენ დაუკრავ,
შენ იმღერებ,
შენ ჩაუღებ სულს ქვას,
სულ სხვა ძალას მინიჭებ
საქართველოს სუნთქვას;
ღირსეულად ასახელებ
პაპასა და მამას,
სხვანაირად გააბრწყინებ
მცხეთასა და არმავს;
ააშენებ, დაამშენებ,
დახატავ და დაწერ,

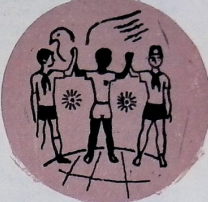

იფლავებ, იბრველებ,
დროშას მალლა ასწევ;
შენ გახდები საბჭოეთის,
მშობელ ხალხის ღირსი...
ახლაც კი ხარ,
თუ კი გესმის
მისი ღაღადისი;
თუ გამაღლებს შენი წილი
რწმენა, სწავლა, გარჯა,
რომელიმე ამათგანი
განზე თუ არ დაგრჩა...

მეც ამიტომ ვუკრავ საყვირს
თქვენთვის ნაცნობ ხმაზე,
— პიონერო,
სწორდი
სმენა!
პიონერულ ხაზზე!..

მბატვარი მ. ძლიანი

ლენინის სახელით, ლენინის გზით, ლენინურად

კ. შარვაშილი

საპარტიოლო სკკა ცენტრალური კომიტეტის მდივანი

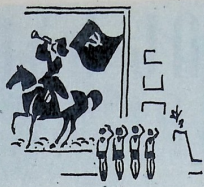
ხუთი ათეული წელიწადია, რაც ჩვენი ქვეყნის ბავშვთა კომუნისტურ ორგანიზაციას მინიჭებული აქვს ხალხთა დიდი ბელადის ვ. ი. ლენინის სახელი. საბჭოთა პიონერიის დროშაზე ლენინის ორი ორდენი ბრწყინავს. ეს დიდი ჯილდო ნათლად გამოხატავს, თუ როგორი ღირსებითა და მონდომებით, მოქალაქეობრივი შეგნებითა და პასუხისმგებლობით არის გამოსწავლული დიდი პიონერული ოჯახის წევრი 25 მილიონი ნორჩი მოქალაქე. მარად ხალხთან ერთად, კომკავშირის მხარდამხარ, პარტიის დიად დავალებათა შესასრულებლად — ასეთია პიონერული ცხოვრების ის სუვენი, რომელიც თაობიდან თაობას გადაეცემა და ქვეყნისათვის, ხალხისათვის სასარგებლო საქმეების შესასრულებლად რაზმავს მილიონობით გოგონასა და ბიჭს. პიონერთა ორგანიზაცია ყმაწვილებს უნერგავს სოციალისტური სამშობლოსადმი უსუსვლო თავდადებასა და დიდი სიყვარულის გრძნობას, ასწავლის, თუ როგორ, რა კონკრეტული საქმეებით უნდა გამოიხატოს ის სიყვარული, როგორი უნდა იყოს ახალი საზოგადოების ნორჩი მოქალაქე.

პიონერთა ორგანიზაციისათვის ვ. ი. ლენინის სახელის მინიჭების სახელგანთქანი 50 წლისათვის მიეძღვნა საკავშირო პიონერული მარში „მზად ვარ!“ უკვე მეთექვსე წელიწადია, რაც პიონერები „მარში“ სხვადასხვა მარშრუტზე მიაბიჯებთ და სამშობლოს, პარტიას, კომკავშირის ყოველ წელიწადს უპატივებთ

თქვენი ბავშვური, მაგრამ მეტად მნიშვნელოვანი, შირად დიდი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის მქონე საქმეების შესრულების შესახებ. საბჭოთა პიონერიის დიდ წევრებში არის ჩვენი რესპუბლიკის ნორჩ ლენინელთა ღირსეული წვლილი. კარგ ტრადიციად იქცა 19 მაისი — პიონერთა ორგანიზაციის დაბადების დღეს რესპუბლიკური პიონერული ხაზის მოწყობა რუსთავის მეტალურგიული ქარხნის ეზოში და „პიონერული ნაღმობის“ გამორევა. ფოლადის მაკონსტრუქტორებზე გავიდნენ ელმავლები „საქართველოს პიონერი“, ველმინდერებზე გუმუნებენ ის ტრაქტორები, რომლებიც დამზადებულია ქუთაისის პიონერთა მიერ შეგროვებული ჯართისაგან ნაღმობი ფოლადისაგან. ქუთაისის საავტომობილო ქარხნის კონვეიერიდან ჩამოდიან „პიონერული“ ავტომანქანები. თვლა არა აქვს ყმაწვილების ხელით დარგულ ხეებს, გაშენებულ ხეივანებს, ტყე-პარკებს, რომლებიც ყოველ ქალას, ყოველ რაიონს, ყოველ სოფელს აშენებენ. ჩვენი რესპუბლიკის ნორჩი ლენინელები მუყაითად შრომობენ საკოლმურწივი ველ-მინდერებზე და პიონერული წვლილი შეაქვთ ხელოვნების დიდი გეგმების შესრულებაში. შრომანათასობით პიონერული რაზმი რაობენ-მავრა ლავადებულთა თაოსნობას, რომლებმაც „პიონერმშენის“ დამკვერელები ომიტეტებნად გამოაცხადეს საკოლმურული ხერხები, პლანტაციები, ყანები, ფერები, ბაღ-მოსტენები. მეცხოველეთა კარგი შეგები არიან სიღნაღის რაიონის ტიბაანის, ჯუგაანის, მოდისისა და სხვა სოფლების პიონერები. მათ ატეიერო მი მოწოდებომა მიიღეს სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოები, მუშაობდნენ ტრაქტორებზე, აომბანებზე, კალთებზე.

საგარეჯოს რაიონის მოსწავლეთა საჯაროო ბრიგადების წევრებმა გათხრინეს 82 ჰექტარი სიმინდის ყანა და 37 ჰექტარი მწესუმწირას პლანტაცია. შესრულდა 3540 მანეთის სამუშაო. ზუგდიდის რაიონის მოსწავლეთა 46 შრომითმა ბრიგადამ და 15-მა პიონერულმა რეკლამა მოერიფა და სახელმწიფოს ჩააპარა 8 ათას ტონაზე მეტი ხარისხიანი ჩაის ფოთოლი. სოფელ ახალსოფლის პიონერ-მოსწავლეები ღირსეულად უსწორებენ მხარს მოწინავე ადამიანებს — 50 სოციალისტური შრომის გმირსა და ორჯონის სოციალისტური შრომის გმირს. ამავე რაიონის სოფელ ორჯონიკიძის საშუალო სკოლის კომკავშირელებმა და პიონერებმა გამოიჩინეს კარგი თაოსნობა — აბრეშუმის ჭიის საცვები ბაზის აღდგენისა და განმტკიცების მიზნით ივალდებულეს შექმნან სანერგე და გააწვინონ ათასი ძირი თუთის ხე, სოფო ყოველმა მოსწავლემ საკომიდადმო ნაკვეთებზე გააპაროს 30-40 ძირი თუთის ნარგავი. შეგვიძლია მოვიყვანოთ სამშობლოსათვის, სოფლის მეურნეობისათვის მეტად მნიშვნელოვანი ბერი სხვა ასეთი თაოსნობის მაგალითი. ჩონატაურელი, ხელგანაურელი და ქობულეთელი პიონერები კომკავშირეთა მაგალითისამებრ ჩაის-პლანტაციების შეჩხერაიანობის მოსასობად ზრუნავენ, თელაველი და გურჯაანელი პიონერები კი ვაზის მეჩხერაიანობის აღმოსაფხვრელად დარაზმუნან. დიდი სიმსაფხვრელთა და კმაყოფილებით უნდა აღინიშნოს, რომ ჩვენი რესპუბლიკის პიონერმა ლენინელებმა ღირსეულად აუბეს მხარი უფროს მეგობრებს — კომკავშირელებს, რომლებიც მეცხრე ხუთ-

წლები და რჩენილი ორი წელიწადი კომკავშირულ და მკერდულ წლებად გამოკადეს და მას „კომკავშირული ორწელი“ უწოდეს. ეხმარებიან რა უფროსებს, პიონერები აქტიურად მონაწილეობენ მეცხოველეობის პროდუქციების გადიდებაში, ჩაისა და ციტრუსების პლანტაციების, ბალ-ვენახების სიმჭირის ლიკვიდაციაში. მეცხოველეობისათვის საკვების დამზადებაში.

ქარს მოვადგა მდებრე ხუთწლედის მეოთხე განმსაზღვრელი წლის საფუძელი, რომელსაც უფროსკლასილებმა „მეხუთე მეოთხედი“ უწოდეს. წლებულ კიდევ უფრო გაიზარდა იმ უფროსკლასელთა შრომითი ბრძოლების რიცხვი, რომლებიც საკომუნურული ველ-მიხედვრებზე იბრძობენ. და გვჯერა, რომ პიონერებიც მხარში ამოუდგებიან უფროს მეგობრებს და შრომითი მიღწევების ახალ სასახლეო ფურცელს ჩააწერენ რესპუბლიკის პიონერულ საქმეთა მატინგში. მუდამ უნდა ვგასაოგნდეს, თუ რა დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდა შრომას ხალხთა დიდი ბელადი ვ. ი. ლენინი. კომკავშირის III ყრილობაზე წარმოთქმულ ისტორიულ სიტყვაში, რომელიც ახალგაზრდობის აღზრდის საპროგრამო დოკუმენტს წარმოადგენს, ვ. ი. ლენინმა აღნიშნა, რომ მხოლოდ მეუჭებთან და გლეხებთან საერთო შრომაში შეიძლება კომუნისტად გახდნა. ამავე დროს ბელადი ხაზგასმით მიუთითებდა, რომ კომუნისტა მხოლოდ მაშინ შეიძლება გახდეს, თუ მესსიერებსა გაიმდიდრებ ცოდნის იმ სიმდიდრით, რაც კაცობრიობას, შეუშუალებია. სწორედ კომკავშირულთა წინაშე ამ ისტორიული გამოცხადებად მიდის ნორჩ ლენინელთა ყველა თათბის ლოზუნგად ქვეყლიც ცნობილი ლენინისეული ფრაზა: „სწავლა, სწავლა და სწავლა“.

ცოდნის დაუფლებას ამ მნიშვნელოვან საკითხს ეძღვნება პიონერული მარშის ის მარშურები, რომელსაც ეწოდება „ცოდნის სამყაროში“. სასკოლო კანონ-მოწერიკა, რომ იგი ყველაზე მთავარ მარშურებად არის აღიარებული. ჩვენი რესპუბლიკის ნორჩ ლენინელებს ღრმად აქვთ შეგნებული, რომ კარგად, კეთილსინდისიერად სწავლა პიონერის ყველაზე მთავარი მოვალეობაა. ცოდნის

დაუფლებადი სათანადო წვლილი შეაქვთ უფროსი მეგობრების—მასწავლებლების დახმარებით პიონერების მიერ მოწყობილ ვიქტორინებსა და ოლიმპიადებს, ცოდნისმოყვარულთა ექსპედიციებსა და გინებაშახველთა სხვადასხვა ტურნირებს. ამ შხრივ საინტერესო საქმიანობას გასწიეს თბილისის 37-ე, 48-ე, 81-ე, 84-ე, აგრეთვე ბათუმის, რუსთავის, სოხუმის, გორის, მხანარაბის, ზუგდიდის, თელავის, ბოლნისის და სხვა რაიონებისა და ქალაქების პიონერებმა. სამკავალითა „სასწავლო დახმარების ეკიპაჟების“ აქტიური საქმიანობა, რომელთა წევრებმა თანატოლებზე გულისხმიერი, მეგობრული ზრუნვით გამოასწორეს სწავლაში ჩამორჩენილი შრკალი მოსწავლე. სწავლასა და შრომაში, საინტერესო პიონერულ თაოსნობითა გამარჯვებულთა სიმბოლოდ იქცა მარჯვენაფლავილი რაზმელებისა და რაზმების ის აღმებრი, რომლებიც ყველა რაიონსა და ქალაქში ფრიალებენ.

მარჯვენა ფლანგზე დგომა ცხოვრების წინა ხაზზე ყოფნას ნიშნავს. ამიტომ ამ საამაყო სახელის მოსაპოვებლად ყველა რაზმი და რაზმეული იბრძვის. შეუძლებელია ყველა იმ კარგი, სასახლო საქმიების მოკლდ ჩამოთვლა ვე, რომლითაც საქართველოს პიონერები შეეგებნენ საკავშირო კომკავშირის XVII ყრილობას, რომლითაც შედგინა წლებადღობა 19 მაისს. აჭარის პიონერულ ორგანიზაციას თვალსაჩინო წარმატებები აქვს სამხედრო-პატრიოტულ აღზრდაში. საკავშირო სამხედრო-სპორტულ თამაშ „ცისკარში“ აქტიური მონაწილეობისათვის 5 სკოლა დაჯილდოებულია გაზეთ „ზვესტიის“ დიპლომებით, სო-

ლო ქობულეთის მე-2 საშუალო სკოლა—საკავშირო ალბა ცენტრის კომიტეტის საპატიო სიგელით. ყველა განსაკუთრებით გაძლიერდა პიონერთა რაზმების საქმიანობა. სოხუმის რაიონის, სიღნაღის და სხვა რაიონებისა და ქალაქების წითელკაბადელები თავიანთ საქმიანობას წარმატებულ ფაშისტულ გერმანიაზე საბჭოთა კავშირის გამარჯვების 30 წლისსათვის მზადების ნიშნით.

ჩვენი გოგო-ბიჭები კარგი მეგობრები და ნამდვილი ინტერნაციონალისტები არიან. მათ მეტიდრო, წერილობითი შეკობობა აკავშირებთ ყველა მოძვე რესპუბლიკისა და საზღვარგარეთის ბევრ ქვეყნის თანატოლებთან. საქართველოს პიონერებმა თავიანთი წვლილი შეიტანეს ჩუკოტკელი თანატოლებისათვის სასახლის აგებაში. ოპარაცია „ჩუკოტკის“ ანგარიშზე 1972-73 წლებში შეტანილი იქნა რესპუბლიკის მოსწავლეთა „შრომითი ღვაწატი“ დროს გამოშუშავებული 5.630 მან.

პიონერული მოძრაობის ისტორიის ბევრი საგულისხმო დოკუმენტი აღმოჩინეს ჩოხატაურის, ქობულეთის, გორის, სამტრედიის, გურჯაანისა და სხვა რაიონების პიონერებმა. მარშურებმა „პიონერული დროშებისადმი სწორება“ თავისი გამობატულება კმოვა ახალშენილ პიონერულ მუხუშეებში, იმ გამოყენებასა და სტენდებში, რომლებიც 70-იანი წლების პიონერებმა უძენეს ნორჩი ლენინელების პირველ თათბის.

50 წლის წინათ, 1924 წლის 23 მაისს მოსკოვში, წითელ მოედანზე ნორჩ ლენინელთა პარადი გაიმართა. იმ დღეებში მოსკოვში მიმდინარეობდა საკავშირო კ(ბ) XIII ყრილობა. პარადობის დღულადეობით პიონერებს ჯარისკაცებთან, პიონერთა ორგანიზაციისათვის ვ. ი. ლენინის სახლის მინიჭება მიუთითებს და უსურვებს დროულად გეტრებიანთ ეს საამაყო სახელობა შემდგმ 50 წელი გაივდ, წლები, რომლებიც ნათლად მეტყველებენ, რომ ჩვენი ქვეყნის პიონერები სასახლოდ მზადიხებენ ლენინის გზით, ლენინის სახელობა, ლენინურად სწავლობენ და შრომობენ!

ციხიძეძი კაპის ნ. კალანდარიშვილის დაღუპვის აღსას, 6
მარტს პიონერები შაჰაბას მარტოვან ხოლავ გვირის კვლავთან
და პიონერთა რიგებში იღებენ მონაწილეობას.

მარჯვენაფლანგელი რაზმეული

ნოკა ნოკაიძე

ძვირფასო ბავშვებო! ერთი რაზმე-
ულის ამბავს მოგიხსნათ. უთუოდ
დაგაინტერესებთ, სხვათა გამოცდი-
ლებას საკუთარ რგოლში, რაზმში,
რაზმულში გამოიყენებთ.

რაზმეული, რომლის საქმიანობაც
მსურს გავაცნოთ, მოწინავეა. მისი
წევრები ქალაქ მახარაძეში ცხოვ-
რობენ, ოსტროვსკის სახელობის
მეორე საშუალო სკოლაში სწავლო-
ბენ. საკავშირო მარშის — „შხად
ვარი“ ათვე მარშრუტის მიხედვით
გადგენილი გეგმებით მუშაობენ პი-

ონერული რაზმები და გამარჯვება-
საც აღწევენ. ზოია კოსმოდემიანსკა-
ის სახელობის № 3 რაზმეული მარ-
ჯვენაფლანგელია, მიიღო საკავშირო
ალკე ცენტრალური კომიტეტისა და
პიონერული ორგანიზაციის საკავში-
რო საბჭოს ლენტი, რომელიც ახლა
რაზმეულის დროშას აშვენებს.

გამარჯვება აქტიური, ინიციატივი-
ანი, გამარჯვებების ხედვრია, მაგ-
რამ ისე კი ნუ წარმოიდგინთ, თით-
ქოს ყველა საქმეს დამოუკიდებლად,
უღროსების დაუხმარებლად აკეთებ-

დნენ, როგორც თქვენთან, აქაც რჩე-
ვისათვის ხშირად მიმართავენ უფ-
როს პიონერხელმძღვანელებს: ნათე-
ლა სანიკიძესა და ლომგულ ბაშილა-
შვილს.

პიონერთა სურვილებს ყურადღე-
ბით ეცილებიან სკოლის დირექტორი
მედვა ოკუჯავა, დირექტორის მოად-
გილე კლასგარეშე და სკოლისგარე-
შე მუშაობის დარგში ენვერ გოგუ-
აძე და კლასის ხელმძღვანელები.
ასეთი შეთანხმებული, ერთობლივი

მუშათა განაპრობებს წარმატებებს.

როგორც ვთხარით, რაზემელი ზოია კოსმოლემიანსკაიას სახელს ატარებს, სწორედ ამიტომ დაუკავშირდნენ მოსკოვის 201-ე საშუალო სკოლას, სადაც სწავლობდა ზოია.

მიმოწერამ საინტერესო ხასიათი მიიღო, დამყარდა ორივე მხარისათვის მეტად სასარგებლო მეგობრული ურთიერთობა. ინტერნაციონალურმა ფეოტრობამ ფართოდ მოიავდა ფეხი სკოლაში. მარშრუტის მოთხოვნების შესაბამისად რაზმები გაეცნენ საბჭოთა კავშირის სხვადასხვა კუთხის თანატოლებს: მეექვსე მეორეკლასელები დაუკავშირდნენ ლენინგრადის უნივერსიტეტის სახელობის 67-ე საშუალო სკოლის პიონერებს, მეექვსე მესამეკლასელები — ხარკოვის 22-ე სკოლელებს, მეხუთეკლასელები — უკრაინის ქალაქ სკვირას მეხუთე სკოლის მეხუთეკლასელებს, მეოთხეკლასელები — ბაქოს მეორე საშუალო სკოლელებს...

წერილები, სუვენირები, ექსკურსიებით მოპოვებული მასალები ბლომად დაუგროვდათ და საფუძველი ჩაუყარეს ხალხთა ლენინური მეგობრობის მუზეუმს, რომელიც გასული წლის 8 დეკემბერს საზეიმოდ გახსნეს. ექსპოზიციამ დიდი ადგილი ეთმობა რევოლუციის ბელადის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველ ექსპონატებს, მეგობრობის კლუბის მასალებს, სკოლის ისტორიის კუთხეს, მოსწავლეთა ნამუშევრებს.

თუ შეაქვს სურვილი და მისწრაფება, შეძლებ მეგობრები შემოიკრი-

ბო. თანამოზარისა და თანამდგომარევემ ძნელი გადასახდელი არა მარტო კირი, არამედ ლინიცი. მეგობრთა ფართო წრეში აღამიანი ლადა, ბენიერად გრანოს თავს უნდა გასოვდეთ, ძვირფასო ბავშვები, რათა შეძლოთ თქვენი თავი ყოველ მეგობრად აღზარდეთ.

მოძრავი თამაშები დიდად იტაცებს ბავშვებს. სამხედრო-სპორტულ ასპარეზობები განსაკუთრებული პატივით ვაყებში სარგებლობს, იგი ავლენს საზრიანობას, აყაეებს სხეულსა და სულს.

ზოია კოსმოლემიანსკაიას სახელობის რაზემელში უყვართ ასეთი თამაშები. სკოლაში ტირივი გამართეს. ბავშვები ხალხით მეგობრობენ სამხედროებითან. ხშირად ხედეზანა სამამული ომის ვეტერანებს. მამათა გმობობის მაგალითები ზრდის მეოცნებე გოგონებსა და ბიჭუნებს.

რაზემელმა აქტიური მონაწილეობა მიიღო, ყველა დაეალება შეასრულა და მეორე ეტაპზე პირველი ხარისხის დიპლომი დაიმსახურა გაზეთ „ნოვესტიის“ მიერ გამოცხადებულ კონკურსში — „სამხედრო-პატრიოტული აღზრდა“. რესპუბლიკაში მხოლოდ ორს ხვდა უმაღლესი კალო (მეორე თბილისის 88-ე სკოლა).

29 ნოემბერი ზოია კოსმოლემიანსკაიას დაღუპვის დღეა. რაზემელმა ყოველ წელიწადს სამგლოვიარო ხაზზე დგება, დროშის დახრით, წუთიერი ღუმლით პატივს სცემს გმირი ქალიშვილის ხსოვნას; პიონერული რადიოგადაცემა კი ეძღვნება თემას: „არავინ არის იმთავითვე გმირად

შობილი, გმირი ბრძოლის დახედვა ცნობილი!“

სამოქალაქო ომის გმირის ლოზ ოსტროვსკის სახელობის სკოლის ასევე დაუკავშირდა დეკემბერი — შედეგად შედეგების თარიღი. ამ დღეს დაქრულ ენებზე ტარდება ულის შეყრება თემანზე: „როგორ რითობდა ფოლადი“

ზოგიერთ სკოლაში პიონერული ენთუზიაზმით დავეყაებენ ოქტომბრელებზე შეფიქრებულს ამავეს დაწერილებით გამოითხება, ბევრი არაფერი შეგრიება ლში: ნაძვის ხის სათამაშობებსა დახადებში მონაწილეა და პიონერული გეგმში მიღება.

უმცროსი ამხანაგებზე სისტემატარად უნდა ვზრუნავდეთ. ამიტომ ზისაწონია, როცა ოსტროვსკის სახელობის სკოლაში უმცროსებისა დახადებების სხვა ფორმების გვერდით მთავარ ადგილს გართობა-თამაშობათა კვირეულებს იკავებენ. ოქტომბრელობა გონებური დადეყების მოწყობა თუ შესძელით, და დად დახმარებთ აღმზრდელებს.

გაიხსენეთ, როგორ ჩატარდა ასალი სასწავლო წლისადმი მიძღვნილი ზეიმი თქვენს სკოლაში და შეაღწეოთ იგი მახარებლებსას. რომელი უფრო საინტერესო იყო?

ბევრი სტუმარი მოიწვიეს მამ პირველ სექტემბერს: შშობლები, შეფები, წარმოების მოწოდებელი, სკოლის აღზრდელები. საზეიმო დაამაღლებული განწყობილება სუფიქსა და დირექტორმა, კომკავშირულ და

შეხვედრა მახარებელ ომის ვინაიანობის

აიონიკური ტოპიკური კაბინა

პიონერული ორგანიზაციების ხელმძღვანელებმა მიულოცეს მოსწავლეებს ახალი სასწავლო წლის დაწყება. ჩილოლები გადასცეს სასწავლო-შემოქმედებით რესპუბლიკურ კონფერენციაში გაბარებულებს, აგრეთვე, შრომის დაძვერვებს, საწარმოო ბრიგადებს, ცალკეულ კომკავშირელებს და პიონერებს.

მოსამზადებელი კლასის მოსწავლის, მამუკა ჩხაიძის მიერ დატოვალმა ზარმა მიზნების პირველი გაცეითლის დაწყება აუწყა. მამუკის ხუთი ძმა ჰყავს, ორი უფროსი ამავე სკოლაში სწავლობს. ისინი იყვნენ წინა წლების მეკვლეები. ორი მომდევნო, — საბავშვო ბაღის აღსაზრდელები, ალბათ, მომავალში გაავრცელებენ პირველი ზარის ტრადიციას.

პიონერული უპირველესი მოვალეობა კარგად სწავლა. ამიტომ მაღალ აკადემიური მაჩვენებლების მოსაპოვებლად იბძობის რაზმული, რომელიც მოქმედებს დღეობით: მთელი კლასი — შემდგომ კლასში ამ მიზნის შესახებ რაზმების თემატური შეკრებები: „წიხის ჩემი ბრუნვა და თანამგზავნი“. „სკოლის გარეშე არ არის კომუნიზმი“.

შედგინად მოქმედებენ „სასწრაფო დახმარების“ ეკიპაჟებიც. მეთვრამეტე რაზმი (მეთოხე პირველი კლასი) იბრ-ორ საფანში ორი პიონერი ვერ ასწრებდა. მოწინავე მოსწავლეების მარცა ტულუშისა და ქეთვანის ლომათითის ზრუნვამ და შეკრადებმა, აგრეთვე კლასის ხელმძღვანელების ლამზირა გიორგაძის გულისხმებრამ ნაყოფი გამოიღო, — ორისნები გამოსწორდნენ.

ორი მეოთხედის განმავლობაში მთელი რაზმი თავგამოცდით იბრძოდა აკადემიურად ჩამორჩენილი ხუთი პიონერის გამოსასწორებლად. ვეარებს არ ვასახელებთ, რადგან ზოგადეცე შეიძლება სასიბრთლო შედეგადვე საბუარი, რაზმმა გაიმარჯვა — ორისანთა რიგებს ხუთი პიონერი გამოაკლდა. მეორე რაზმელების საბოლოო მიზანი ასპორციებითი აკადემიური წარბატების მიღწევა გახლავთ.

მეორე მეოთხედის შედეგებით გამოჩვენება ხედათ მესხეთე პირველი კლასის მოსწავლეებს — არც ერთი ორისანი არა ჰყავთ რაზმში.

ქ. მახარაძის მეორე საშუალო სკოლის ნ. ტყემლემიანსკიას სახელობის რაზმეულის პიონერები დირსეულად შეხედნენ კომკავშირული და პიონერული ორგანიზაციისათვის ვ. ი. ლენინის სახელის მინიჭების საიუბილეო თარიღს.

1925 წელი. მარტში ათასობით პიონერი გაცნო მასობრივ პიონერული გახშობის „პიონერსკია პრავდას“ პირველ ნომრს. ივნისში, ყირიშიში, შილო წიფის სანაპიროზე გაიხშნა საკავშირო პიონერული ბანაკი „არტეკი“.

1926 წელი. აგვისტოში ტარდება ნორჩ ავიამშენებელთა პირველი შეკრება, ხლო ოქტომბერში იხსნება ბავშვთა ცენტრალური ტექნიკური სასლო.

1929 წელი. აგვისტო. შვიდი ათასი პიონერი იკრიბება მოსკოვში, პირველ საკავშირო შეკრებაზე. პიონერებს მიესალმნენ: ნ. კ. კრუჟსკიაი, მ. ი. კალინინი, ე. იარსლავიკი. ვლ. მაიაკოვსკიმ წაიკითხა თავისი ცნობილი „სომღერა — ელვა“.

შეკრების დელეგატები მიიღეს მრგვალობის, ტრანსპორტის, სოფლის მეურნეობის, განათლების, ჯანმრთელობის სახლხო კომისრებმა, პროფკავშირების ხელმძღვანელობამ.

კრებობის დიდ სასახლეში შეკრების დელეგატები მსჯელობდნენ პიონერული ორგანიზაციის მიზნებსა და ამოცანებზე, პიონერებთან მუშაობის ფორმებსა და მეთოდებზე.

შემუშავებული იქნა საბჭოთა კავშირის ნორჩ პიონერთა პროგრამა.

პიონერთა სრულიად საკავშირო შეკრების შედეგების შესახებ 1929 წლის 2 სექტემბერს პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა მიიღო დადგენილება:

პირველმა საკავშირო შეკრებამ გვიჩვენა პიონერული ორგანიზაციის უღედესი პოლიტიკური აქტივობა და მშენებულობა. ბავშვები მონდომებით მონაწილეობენ სოციალისტურ მშენებლობაში, სსრ კავშირის განვითარების ხელწლიანი გეგმის შესრულებაში.

ბავშვთა საერთაშორისო კონფერენციაში, რომელშიც უცხოეთის დელეგატები მონაწილეობდნენ, ამ შეკრებას ინტერნაციონალური მნიშვნელობა მიანიჭა.

პირველმა საკავშირო შეკრებამ უდიდესი პოლიტიკური როლი ითამაშა — იგი პიონერული ორგანიზაცი-

ის საქმიდან მთელი მუშათა კლასის საქმედ იქცა.

ცენტრალური კომიტეტი დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს პიონერულ მშრომობის გაფართოებას და პიონერული ორგანიზაციის განმტკიცებას. ცენტრალური კომიტეტი ადგილობრობე პარტიულ ორგანიზაციებში მუშობებს გააუმჯობესონ მისდამი ხელმძღვანელობა, ხლო სასულწირო და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს ავალებს ყოველნაირად დაეხმარონ მას.

ამ მიზნით ცენტრალური კომიტეტი ადგენს:

ა. პარტიის ყველა უკრედმა საგანგებოდ გამოყოს ამხანაგები, რომლებიც მონაწილეობას მიიღებენ პიონერული რაზმების მუშაობაში.

ბ. კომკავშირმა უახლოეს სამ თვეში გადასინჯოს პიონერულ-მძღვანელთა შემადგენლობა, 50 ათასი ყველაზე აქტიური და პოლიტიკურად განათლებული კომკავშირული გაიჯანგვის პიონერულ-მძღვანელებად.

გ. დელეგატის კომკავშირის ყოველ უკრედს შექნას არანაკლებ ერთი ასალი პიონერული უკრედი. ამ მიზნით ჩატარდეს რაიონულ და სალოქო შეკრებები.

დ. სულ უფრო ფართოდ და გაბედულად ჩააბან ბავშვები პიონერული ორგანიზაციის ხელმძღვანელობაში, ყოველგვარად წესაბაღისონ მუშაობის ისეთი ნაცადი ფორმები, როგორც არის პიონერული კავალერია, ბავშვთა საინტერუქტორო ჯგუფები, ეს საქმიანობა სახალისო და მიმზიდველი გახადონ.

1930 წელს საბჭოთა პიონერებმა კომუნისტური პარტიის XVI ყრილობას მოასწინეს:

„წერა-კითხვა შევასწავლეთ ერთ მილიონამდე ბავშვს.“

სამუშეო სოფლებში გაავრცაუნეთ 20 ათასი რადიომიმღები.

სოფლის ბავშვებს გაგვრცაუნეთ 50-ათასამდე წიგნი.

ინდუსტრიალიზაციის სესხში შევიტანეთ 1,500,000 მანეთი.

გიაბატკან, რომ უტილობის რვალიზაციისაკენ მიღებული თანხით კოლმეურნეობებს უყუიდიეთ 4500 ტრაქტორი.“

ან, მიეჩქარებათ სადღაც, ნაბიჯს ვეღარ უწყობთ ერთმანეთს აწყდებიან.

კალათი მიწაზე დაედგი და ჩაეიმუხლე, მიყოლია კერეფ სოკოს, უღწის ძირში ვაჭრი საჭექი-დახნი გულმა ვაწყობ კალათში.

- ჰაი, გიო! — რეზო შეძახის.
- ღელის ჩაეკებაზე დაფაჩუნობს და იმხელსა უყარა როგორც ვატყობ, თავი მართლა წყალგაღმა ჰგონია.
- რა იყო, ბიჭო, დათვი დაგვიცა?
- შენგენ გამოიქცნენ, გზა გადაუჭერი, გზა!
- ფიხი ვერ მიბოვნი, დაეფუფარხხიხი!
- თამვე დემშენ გიო! — ახლა დათო ჩამომავის ზევიდას, — არიქა, დროზე უყელე, თორემ გაცეცუნდენ ადიდებულ ზეზე და გაგვაცა წყალმა!
- მარტო ვერ ვერევი, კაცი! აქედან მოვექცევი — იქით გამოვბიან, იქიდან მოვექცევი — აქით! მაგ ევარილის ისა სჯობია, წამომშეველოთ...

სამივენი ახლო-მახლო ვიტყვენებით — თვალთან აკვარავათ ერთმანეთს. გახა საშიშია რამე, მაგრამ რა ძალაა, აქც იძღვნია სოკო, შენ მარტო დაკრეფა დაწვლენა შეიძელი. რაკი ბევრია, გუნებასაც იმიტომ ვერჩევით: კოვლა სოკოს ვუღდავართ კვალში. ახლან რომ ამობურთულან ნემსოდას და შარშანდელი ფოთლის ნარჩენი ამოუყოლებიათ. ის ფოთლის ნარჩენი მანამდე ექნება მიწებებული, ვიდრე ნესტს წაართმევდეს ნიაგი, მერე კი აიშლება, ატოკდება და ნელ-ნელა და ცურდება მიწისაკენ.

იოგვლივ ტყის სუნთქვა ისმის: ჩამოცვენილი ფოთლის შირილი, წვრილი ჩიტების წრიაბინ-ევივი და ჩხიკების გაუთავებელი ჩხავილი. და ამას მინც ტყის დემილს ეძახიან. ეს დემილი სანატრელია ყოველთვის, როცა რკინის მამურით თინთება კაცი, როცა გზაზე გაღმობდვარ, მტურით გაავახლეულ ხეხილს შეაბნევენოლმე თვალი.

ნიაგი დამშაშურობს ხეებქვეშ და ხმელ ბალახზე დაფნილ ყვითელ ფოთოლს გვერდს უცვლის.

გებება ტრებდალუწილ წვიფელს ახებდნ და რატომღაც პაპაჩემი გამახსენდა: რამდენჯერ ტყეში წასულს დავაპირებ, იმდენჯერ მეუბნება: „ტყეში მარტონივ დაღიან: ვინ გზას იმოკლებს, ვინ—ტყისმცველია და საქმე ეწვეა იქით; ვინ—დანაჯარგს ეძებს, ვინ რასა და ვინ რას ტყეში მარტობამ მწარე ფიქრების წამოშლა იტყვას ათასი სატყვიარი გაახსენებს თავსა და უძულო დააწყება, ჰგონია, მისი დღე და მოსწრება ასე უუბნებელია მარტოდმარტო. ამიტომაც უნდა იზმართო, იმ წერე ფიქრებს არ უნდა დაანებო არავინ. გაიგებს შენ მხასა და იტყვის, არც ამ გამბულ, ატეხილ ტყეში ვერ ფილვარ მარტო. ისიც დაგეხმარება და გაეღივება, ეთილდა გაეღივება. ჩვენც აქ ამიტომ მოვედით ამ მანყანაზე, კეთილი დომილი რომ ჩამოვარდეთო!“

ეს ამბავი ფრინველმემატ მშენივაროდ იციან. ბარნო ხომ გინახავს ჩხიკი? გინახავს. თითქმის ხმას არ იღებს არასოდეს, აიბურჭნის ქოჩორს, დაფრთხილებს ხილან ხეზე და გემოვნებით მიითმევს კენწეროზე დარჩენილ ბალახებს საბუნებურო ხილუელს. მარტო მარტო მარტო იჩხავლებს ხოლმე, რაღაც საშიშროებას რომ იგრძნობს და ტრტოდან ასაფრენად ირეჭს. ტყეში კი ერთი გნისა გაიქვს. ამა უფრო მოუგდნ, რომ აღარ აჯავრებს: არწივებთან, ქორი გინდა, წიქრანა გინდა, კახა გინდა... მოსვენარო ვინმე ბიძანდება... ჰო, ტყეში უმამუროდ რომ გიარ იქნება ჰე, ჰეითქო და დაუცვიორდი, როგორ აყვანა ბიან ფრინველები. ერთხანს გაიუსებთან, მერე იქვე

ტყეკაჭი

პარკო კობახიძე

მხატვარი
ზურაბ ფორხიძე

მითხრობა

1

თვალი გაეაყოლე გალა-გალა და წაოკაწაოკე გაქცეულ სოკოებს: ზოგს ბოლო ბებერი წიფლის ფესვებზე მიუბჯენია, წვეროთი კი ღივის ბარდში მიძვრება; კარგა ხანს იტრიალებს იმ ვეება ღივის ბარდში, იწვალუმბს, ივაგლანებს, მაინც გაუსხლტება ბარბაცით, თეთრად დაეაწრულო გამოვია ყალბაზე, გადაეფულ შავიციხილას შემოეფოცოს, ჯაგრციხილასაც და ახლა ფერღობზე მიეღობტება. ზოგიც ისე შექუჩებულა ფერღობის ძირში, გეგონება ფხვი დაუსხლტა და ჩამოცივიდნენო. ზოგი კიდევ ფერღობს მიუყვება, მერე პატარა, ჩხრილა ღელისაკენ ჩაქანდება, მიადგება ყვითელ ფოთლებში ჩაკარგულ წყაროს და იქ ჩერდება. ღელის მტორე მხარეს გაიხედვ: იქითაც მიიკლანება სოკოების მწკრივი, თითქოს ისეუბა და ღელეს გადაახტაო. მილი-

რობა ჰქვიკავდ, ვალობად, ჩხვილად იქცევა. იმ დროს ხეხსაც თუ დაეკვირდები, ისეთი გრძობა გეძალდება, თითქოს ხეხმაც ვაიგონეს შენი ხმა: შეტყაყდებიან, ტოტებს აიწეწევენ, ფთლულეს აიშლიან და მცივანასავით აძვავადებენ. მაშინ შენი ხმაც სხვახარის, უფრო ძლიერი გეჩვენება და სიამაყის სიკეთით ივსები, ტყე რომ ახმობებდა და ნუგეზად მოეკონინე ვილცას. ჰე, ჰეიო, ისიც იმითომ გამოგენბურა...

ღმიშლით ავიშალე წელში და ფერღობზე გაბმულ ნე-შოსკოის ვავხედე. იმ ფერღობზე დანაშროლი ხე მო-უჭირათ და ისე გაუტანიათ, კეწეწი არ დაუტოვებიათ ცეცხლის ასაბეჭებლად — ბლომა ადგოლია მთელსოფო-ენით. მაგრამ იქვე ცაცხვი ამოწეულა და მერს ვეციც-ხება ქანაობით. წლები გაივლის და ამ მოკალოებულ ადგოლს ახლა ეს ცაცხვი მოაქცევს ჩრდილში. ჭერ კი ისე პატარაა, შიშით ვერ მიეყულებდი, მიწაზე გაილახტება მა-შინვე.

პატარები რომ ვიყავით, მაშინაც დავდიოდით სოკო-ზე, აქედან ვინ დავგახანებდა თერთად ვაკლავნილ ალა-ხანს, კავკასიონის მთებში ჩაგუბებულ ღრუბლებმა და იმ მთების ძირში მიყუჩებულ სოფლებს. მაშინ მთელი ეს ამოღენა ტყე თმაგაწეწილი აღქაგენით, კიბოვდაკ-რეტილო მგლებითა და ფუტყრებზე გაჯაგრებულ ბერ-ღელნა დათვებით იყო სავსე. ყველა ზღაპარი აქ, ამ ტყეში იწყებოდა ბოროტად და ღამე ჩვენს საწოლებ-თან მთავრდებოდა კეთილად. კეთილად მთავრდებოდა, მაგრამ დღისხან არ გვიჩერდებოდა ერთხელ დაწყებულ გულის ფრიალი... მაშინ სოფლის ბოლოს, წყრილი-ანში დავგრაიმულობდით მთელი სოფლის გოგო-ბიჭო-ბა, ტანსაცმელი გვეფლთებოდა, ხელ-ფეხი გვეკაწრე-ბოდა და მაინც არაფერს გვისაყვადურებდნენ დღიობი... ორიოდე დღეში ჩვენი ვაკვალავილი ბილაკებით ისერებ-და მაყვლითა და ღიქით დაჯარული ტყე, ამიტომაც სადებიარი იყო სოკო. იქ, იმ ტყეში სუვარცხელას, ნიყვას, წითლეკაბას, რძინას, ირისიტუჩას უფრო წაწეწვდებო-დით ხოლმე. ნეშოსკო მარტო აქა-იქ შემოგვეკინებდა. ტყე კი მისი სურნელით იყო სავსე. ეს უწყინარი ნეშო-სკო რომ გვეკვია, ხმის ჩახლუნად გვაგვიკიდო...

ზომბარტლს მსხმოიარე ტოტები შეგატებენ, სოკოთი თავმომბმულ კალოას დავაფარე, დაგამაგრე და მერე გავაღებოქ იმდროინდელი მიძინებული სიტყვები:

- ნეშო ვალა-ვალა!
- ეგ საიდანა ვაგახსენდა! — იცინის რეზო და აბა, ისა ყვიროს თუ ყვიროს, — ნეშო ვალა-ვალა!
- იქვე ზემოდან, დათო გვეხმარება:
- ნეშო ვალა-ვალა!
- დათვის სოკოზე არ წვაიციდეთ ხელი, ბიჭებო! — გზის მხრიდან გვეძახის ვილცა. — ჰაი, ბიჭებო, გეყუ-რებთა ჩემ?
- ვიეთ მაგისი ოინები, ვიციო! — აქედან რეზო გასძახის და მერე გვეკითხება, — ვინ უნდა იყოს?
- ტყისმცველია, აბრა! — ვეუბნები.
- დათო იბრანქება:
- აბრა არა!
- ჩემი მეზობელია, შენ მასწავლი მაგის ხმას!
- ჰოი...

და ხმარობს ტყე, ნეშოს სურნელით გაუღენთილი ტყე. ჩხვივებმა ჩვენც გამოგვაკაფირეს, მათი ვაშობახილი ხმის ვალმა აუღლებულ გორებს მისწვდა და კლდეებმა შეახებ კეობად მოგვყარეს იქით მოკვიცივე ჩხვივების ქოთოთი...

გზაზე მანქანა ჩაიარა. ეტყობოდა, ნელდ შეშას ჩამ-

აარლო
კონაჩიხა
მოხორაონაოსვის
„ხაიათრი“
„ირონინი“
კონაჰარსა
მინორა
არმინა
მინინა

ტრევეამდე დაეწია რესორები — აღმართის ამოთავება გაუჭირდა — მოფერმა ორჯერ გამოუტყვალა სიჩქარე. მანქანის გუგუნი შიშინად დაიღვრა ტყეში და ხეებს ყვითული ფთოლოლ აუტახცახა.

— აი, ეს მწკრივი რომ დაფეწვი, მას აქეთ მიხვთ მანქანად ჩაიჭრიალი, — ამბობს რეზო და სოკოს შემე-ქნარი კუთხეს აცლის დანით. ხელში ატარებებს, ყოყ-მანობს, გადასვლით თუ არაო. ბოლოს ხელუკლებმა იცე-რის და ისევე წელში იღუნება — სოკოს მწკრივში თი-თებს უყურის და ასე კრებს — ეს რა კარგად მოუფე-რებია!

— რაც ამოვეითი, სულ მაგ მწკრივს არ ადგება? — ჭერ კალოთი არ აუესია და მაქალოს ექ უდარიალებს დათო.

— ვინ მოგახსენა! ბევრი-ბევრი ათი წუთი იქნება, რაც ამას გამოგვეცი.

— ეგრე ვინა და ეგრე იყოს, მე რალა მენადვლება!.. ის თუ მართლა ტყისმცველია, რატომ არ აჩერებს?

— შენ ვინა თქვი!

თხილის ტოტი გადმოგეწოდე და გამეტებით ვაქანებ. თან დაბლა ვიხედები — ჩინჩოიანი თხილი რბილად ეცე-მა მიწაზე.

— რამ დაგამუნჯა? — მეკითხება რეზო.

— ჩერი თხილი მაქვს ასაკრფი და, თუ არ დაგავი-ყვდება, მეგრე მკითხეთ, — თხილს ჩინჩოს ვაცლი და ჭი-ბეგებში ვიხჩხიალებ.

— მე რამ ახლა მცალია? — დალოცვილი სოკოა, და-ლოცვილი!

— აღბათ ამოსვლისას გაუსინჯა ბილეთი, იცის, საი-დან რა მოაქვს და რალაზე გააჩერებს?

— ნამდვილად ეგრე იქნება! რა ჰქვინ, გიო, დაბურ-თე ჯიბეები?

— იცოცხლო!

— აუყენე კნაწაწეწი, რალას უყურებ?

— ტყის თხილია, ლონდრე, ამას დაეკმევენებ კბი-ლებს?..

თეთრ-ყვითლად ჩამოხუნძლულ მაქალოს ქვეშა დღას დითო, ხელში ჩაქებჩილი მაქალო უჭირავს, კისერი წა-უგრძილებია, ყებებს ხამულ-ხამულ იქნევს და დაქარბ-ებული წიფლისივე გაქეცვია თვალთ.

ჩვენ კიდევ დათოს მიგჩერებოვარო, მხრებს ვიჩერთ, რამ ვაგახვარო.

დათო შემობრუნდა და მაქალოდან ხელს გვეკინებს:

— წოწეებს ლაწალაწეწი არ აუყენოთ, ფრთხილად გა-მოიარეთ, — ხმადაბლა ვეუბნება.

— რა მოგვალანდა? — ეკითხება რეზო.

— მოდი და ვაიგებო.

შემეშინდა, თხილმა ჩხრიალი არ დაიწყოს-მეთქი. შარკოსა რბილებზე ხელბით მივიჭირე და ისე მივიპარე-ბი. რეზოც ძლივს აკარებს ფეხს მიწაზე.

მიველით და გავჩერდით. დათო ისევ კისერწარტყე-
ბულს იხედუბა და ყებბსაც ისევ ხაშუმ-ხაშუმ იქ-
ნებს.

— რას უყურებ? — ჩურჩულით ვეკითხები.

ის კი ხმაპალა გვეუბნება:

— მაკალო მიირთვიო, მართლა გემრიელია!
რეზო წამოეთნო:

— ამას იქ ვერ გავიგებდით, შე შტერო!

— ჩემდა, არ გაფრინდეს, — იმ დაქანებულ წიფელს
თვალს არ აშორებს დათო.

— რა არის? — ხმას დაუწია რეზომ.

— კოდალა. კოდალა ჰყიდა თავდაყირა. აგერ, ხმელ
ტოტზე, ხედავთ?

დავინახეთ: მართლაც თავდაყირა ეყიდა, წვიროლ ტოტს
ჩასქიდიბოდა, მიწისკენ დაშვებულყო თავით და ხმელ,
მოხრილი ტოტს ქვემოდან ურტყამდა ნისკარტს, კისრის
დაყოლებით წითელი ბუმბული ისევ ჩამოშლიდა, თითქმის
მოსასხამი დაქმუტყვნილი. ერთი თალია წაყარდა
ნისკარტს, მერე გასწორებდა, გაიმართებდა, მიი-
ხედა-მოიხედავდა, ცმუტავდა, თითქმის თავს იწონებს —
ერთი შემხედვით, რა მარჯვე კოდალა ვარო. მერე ისევ
ჩაეყუდებოდა და უპაჟუბებდა ხმელ ტოტს — ამ დროს

ისე ჩანდა, გვეგონებოდა, ხეზე დარჩენილი წითელი
თლიო თითისო. მისი კაკუკვი წვიროლ-წვიროლ და
ცვლებად იბნეოდა ჩხიკვიძის ჩხაივლის და მანამაც
გუგუნით დაღლილ ტყეში.

დაქანებულ ტოტს უპაჟუნებდა, კოდალა
რომ მტვერი და ანაცვინი წიფლის ქვეშ შემოქრე-
ბის სხივებზე თოვლის ფიფქვით მოხანაობდა.

— კარგა ხანს იწვალა კოდალამ ბოლოს მაინც ამოი-
ნა მატლი. იმსერამე იყო, ამოსაძრობად უკან რომ
დადავო თავი, დავიძამეთ, გვეგონა, ტოტს მოსწავდებოდა.

ტაში დავცხეთ სამივემ:

— აი, ყოჩაღ!

კოდალა აწრიალდა — ჯერ ცას ახედა, მერე აქეთ-
ით მიზვეერ-მოზვერა და, მოგვიდა თუ არა თვლი, მ-
სხლტა კიდევ აღვილიდა. მიფრინავდა გაბმული ხეების
ყვითელი და მწვანე ფოთლების ფონზე, ფრთების
დაიქნევედა, წითლად გამოკრთებობდა ხოლმე.

— მაგისი საქმის თავი და ბოლო ეგ არის, — ფიქ-
ვითომ, — აქ რა, წარამარა იმისი ჯავრი შეუღობს,
საქაა ლეგებრში სავონტროლო წერა მექნება და რა
მეშველებაო!

— მაგასაც თუ ამაზე დაუტურტურეს, მაშინ ავიწ-
ლება ტყეები! — ელიძებდა რეზოს.

წყურვილმა ღელეში ჩამიყვანა. კამკამა წყაროს ფო-
თლი გადავარიდე, დავეშე და დავწაფე. წამოვდექე
და ახლა შევამჩნიე: აქაც ზღვად ქცეულა სოკო-იძღუბა,
იტყვი, რა ხელი და საკრეფგლი მოერევაო, გენაბე,
ასე რომ უნდა გადაბერდეს და დაწვავოს მიწას...
კალათი ზვიღე და ბიჭებს შევეხმინავე:

— გაზზე გავალ და იქ მოგიცდით, კლდესთან მოგიც-
დით, ბიჭებო.

— ჩვენც მალე გამოვალთ — მითხრა დათომ, —
აი, აპა, მოერჩი კიდეც.

— ვიცო, რა მალეც მორჩები! ბევრი არ მალოდ-
ნით.

— შენ გეძობ არ ჩამოიგდო თხილის ჰკამით!

კალათა. ცოტა არ იყოს, მეძმძმა და ხელი შევეწაყ-
ლე, მივდივარ და ფეხქვეშ მოხარაშუნოს ნემო. მართა-
ლი გითხრათ, გვერდზე გახედვა არ მინდა — სადამ-
დეც თვალი გამიჭრის, სოკოს მეტი არაფერი ჩანს. მე-
წინია, ხელი არ წამოიციდეს მოსაკრეფად. ჩხირზე რომ
ავსახა, ხელში დაჭერა შეიძლება მოკახებრო, მაგრამ
იმისმოჩინე ვართ წამოსული, თავქვეა და მაინც გამო-
ჭორდება ჩიტანა. სიხარბე რა შუაშია — ორობე დღე
აგივის და მათი ყავოც ჩათავდება, სიბერე მიწაზე
დაამხოზს — მარტო ეს მაწუხებს.

სოკოს ფესვ ვარიდებ — არ მინდა ნემოში ჩაეგუ-
სო, იქნებ სხვებმაც ამოაღწიონ აქამდე, ახლა იმ სხვე-
მა ჩამიშლონ, იმ სხვებმა დაიმძიმონ კალათები და მე-
რე ააშოშინონ ნალვერალაზე.

წითლად ღუის დამწიფებული ღივი, იქით—წითელ მ-
ნელს დაუყარა ნალვერლოსი შხეფები. შავი კუნელი
შავად ჩაქუფრულა გრძელყუნწა პანტებში.

ბებერი წიფლის ქვეშ გავჩერდი და ფეხით ვაღ-
ხევეტე ნემო — ბლომად ეყარა გულსავსე, დაბროლ
წიწობო. ამის წასადებ ადგულს კი რამენაარად მივავნებ-
მეთქი, გავიფიქრე და წამოვუწიქი. მშვიდად ვკრფე, მ-
სუფთავებ და ბიჯაის ჯიბეში ვიყარი.

რა დიდი გზა მე გამოვიარე და აჟი დათოს სიძღვრაც
გარკვევით მესმის:

გოგო წყაროს მიდიოდა,
ივრი დალალოო,
წითელ ქაშის ფრიალითა,
ივრი დალალოო.
გზაზე ბიჭი ვადაუდგა,
ივრი დალალოო,
ლოყების ბრიალითა,
ივრი დალალოო:
— გოგოვ, ტყეში გამომყევი,
ივრი დალალოო.
ნიყვი კვერცხად ამოსულა,
ივრი დალალოო,
წითელკაბა სოკოები,
ივრი დალალოო,
გზის პირებზე გამოსულან,
ივრი დალალოო.
— ბიჭო, შაშვმა მგალობელმა,
ივრი დალალოო,
ბუდე ახლა გაიკეთა,
ივრი დალალოო,
სად ნიყვი და გაზაფხული,
ივრი დალალოო,
აჩაყველი მაინც გეთქვა,
ივრი დალალოო.

გულში სკოლიდან რომ ვბრუნდებოდი მე და დათო,
ხედ ჩვენი ორობის გასაყართან, თხრილის პირზე,
ქამა სოკოები დინახა, მოკრითა და წილილინა, გოგო
წყაროს მიდიოდა... მეერ უცებ გაჩუმა და მეუბნება:

— ხვალ რას აკეთებ?
— რა ვიცი, რა საქმეს გამომიჩენს მამაჩემი.
— უკეთესი რა უნდა გამოვიჩინოს, მოდი, სოკოზე
წავიდეთ.

— წავიდეთ და წავიდეთ! — გამიხარდა.
ამ დროს რეზოც წამოგვეწია, ჩვენს საუბარს მოპკრა
ყური და ელიძე:

— ერთი რაღაცა გამახსენდა და, უარიც რომ მითხ-
რათ, არ გამოვა, უნდა მოვუყე.
— გრძელია? სოკოს აწუდის დათო, — გულზე მი-
იბნიე.

— ცოლოა... ერთი წუთი ეყოფა.
— ჩამოდი.

— რა უნდა მეთქვა? ჰო, მაწანწალა ძალი შეხვდა
მაწანწალა მგელს, ეუბნება, მოდი დემობილიდეთო.
მგელი ზიდასი მგელია: ძალღს თავი რომ ვაუყადროს,
ამიტომაც ეწყენა — ვითომ რათათ? რათათ და — ორნი
უფრო მზიარულად ვიქნებითო. მგელს მარტო ამ ერთ-
ხელ მუყრონა ძალღს აზრი და დათანხმდა — კეთილი
და პატიოსანიო. ორი ორია მაინც, სამნი უფრო მზი-
არულად არ ვიქნებით?

მოკლედ, გადაწყდა: ხვალ, როგორც კი მზე ამოვა,
ტყისკენ უნდა ვავუტოოთ...

საღამოთი აბრია ძიამ ბლომა სოკო მოგვაწოდა. ტა-
ფაზე შეეწვით და ხელები რომ დავიკაბიყეთ, მამაჩემ-
მა თევზზე ჩანგალი დააკუნა, მოიხილეთო. მივიხედე.

— გემრიელია?
მიუხვდით, საითაც უმიხვნებდა.

— ხვალ მივდივარ სოკოზე.
— სხვა შეგაუტოლიანებდა, თორემ შენ ბურთის მოეშ-
ვებო? ვინ და აინ მიდინართ?

— მე, რეზო და დათო.
— აბა, დათო და რეზო?
— ნამოფრალის დათო და ხეხერაანთ რეზო.
— მამა მოუქვდის დათოს, მამა, კი რევენი ის არის,
დათორევა და თალოლითობს — მაგ უსაქმურმა... დაქამ-
ცოლ-მვილი ბიჭმა რა დამიშვა... მშვენიერმა... მშვენი-
ერიან. წადით... ისა, მრეცხენია აბრიათ: ზღმარტლია...
მაგან უნდა მოგაწოდოს, პანტა-მავალია — ისევ მაგის
ჩამოტანილს ვუგებთ გემოს, არჩაკელია — მაგან უნდა
დაგვაძლევინოს; აი: ეს სოკო მაგან არ მოგვაწოდა...
პაპამ ჩამქრალი ჩიხუხი ხელსიგულზე დიმიტრტა და
თქვა:
— ტყეში ვგ დადის და მა ვინ უნდა მოგვაწოდოს!
ახლა ბებიათ თქვა:
— როცა ჩანი მერჩოდა, შენ მაინც გახსოვს, შვილო,
სხვას არ შეეყურებით ხელეში.
დღეაჩემს არაფერი უთქვამს. ეგ იყო, ჩუმ-ჩუმად
ელიძემოდა. არც ჩემს დას ამოუღია ხმა — ჩვენზე აღ-
რე დაიყენა გახმაში და დასაძინებლად მიღო თავი. მე
რომ ასე ვავაყეთო, ქვეყნის სალაპარაკოს გამხდინან. ჩე-
მი და კი არხინად წყეს და ფშვინავს. ბედნიერი ქალია.
ჩაცმაზე ის არ წვლობს და გახდაზე! ერთთავად ძილად
არის მიშვებული. მარტო მაშინ იღვიძებს, როცა შია. ამ
შიშშილს ზოგჯერ ვერც უგებენ: წამოიტირებს თუ არა,

მისწრაფა — ან ბებია ეცემა, ან პაპა და, ნეტა რა ბე-
ჯითაღ ურწევენ აკვანს!..

დიღს ბებიაშ გულამაძრო საბანი:
— რა ძილქუში დღაჲწუა, შე ჩემი ცოდვით სავსე,
მთელი საათია ჩამორეკეს ზარი.

თვალი გავახილე: მზის სხივებს ჩვენი ბლის კენჭე-
რო წაუჭყვითა. ფეთიანივით წამოგვარდი, ტანსაცემს
ვეცი:

- მალე, ბებიაე, კალათა მომიძენე!
- რა ვქნა, ეს ბალოი რამ გადარია?
- პაპას დაწული მრგვალი კალათა, ის კი არა, მა-
მაჩემმა ჩარამ იყიდა ბაზარზე!

ბებია გაოცებული მომჩერებია.
— მალე, მარანში იქნება! — სიჩქარისაგან უკუღმა
ჩავიცივი ხალათი.

- კალათა რად გინდა, ბებო, სკოლაში?
- სკოლაშიო? წიგნები წყობისად ჩაალაგე, გეოგ-
რაფიაში აფრიკა გვაქვს და უკალათოდ წასვლა არ იქნე-
ბა, რა იცი, იქნებ ბანანს წვაყვად გზა და გზა!
- გადაირია ქვეყანა! ამასაც მოვესწარი, ღმერთო,
დღდებულთო! — ხელები აღაპყრო.

კარმა გაიჭრიალა: სამზარეულოდან მამაჩემი გამო-
ვიდა, მშვიდად ეუბნება ბებიას:
— ჰო, მარანშია მრგვალი კალათა გამოუტა, დღეს
კვირია და სკოლაზე მიდის.

— გულიდან არ გადამივარდა?! — თაღბი შალის
ყურს პირზე იფარებს ბებია, ეს იმას ნიშნავს — ელიმე-
ბა... მერე, ფეხსაცმელების თასმის შესაკვრელად რომ
ვიხებები, თავში მსუბუქად მარტყამს, — ეს სანაცილო!
ამის ქუყუაში ჩავარდნას აღარ დაადგა საშუალო!
დღაჩემმა სამზარეულოდან შემწვარი ვირია გამოი-
ტანა და ქალაღში ახვევს.

- ეგ რაღად გინდა? — ეკითხება მამაჩემი.
- აბა, მშვირმა არისო!
- მარტო პური გაატანე და ასანთიც არ დაიფიწყო,
სოკოს შეწვევენ — მადლიც იმასა აქვს და გემოც.
- დღაჩემმაიც ისევე სამზარეულოში შეიტანა შემწვარი
ვირია.

- ფრთილად იარეთ, — მარიგებს მამაჩემი, — მა-
ინც ტყეა და საშიშია: ხრამია, კლდეა... მეგლო არ გა-
დაგეყრებოთ და დათვი, მაგრამ მაინც ტყეა.
- რაკი ასე გეთანაღრება გული, შენც წამოსულთ-
ყუგ ბარზე, ბიჭები უარს არ იტყოდნენ.
- ღრო სად არის, თორემ შენზე ნაკლებად არ მეხა-
ლისება.

— გაეჭვიცი! მგონი დაწყდნენ ჩემს გზაზე ყურე-
ბით.
— გული არ შეიწყვიტოთ, აღმართებია და ნელა იარეთ,
ნელა და ფრთხილად.

კალათას მსკლევი გავუყარე, ჩამოვირბინე კიბე, გამო-
ვეარიდი ეზოდან და გამოვიჯახუნე ჰიშკარი.

თვალი მოვკარი: თავის აივნებზე იღვა აბრია ძია,
ეტყობოდა პირი დაეხანა, კიერზე პირსახოცს ისევამ-
და — წელზევით შიშველი იყო. ჰიშკარის ხმაურზე შე-
მობრუნდა და დამინახა.

- სიით ვაგიწევია, გო?
- ტყეში, სოკოზე.
- კაი საქმეა... ზეით თუ ქვეით?
- ზეით.
- მარტო შენ?
- სამნი ვართ.
- აი, რას გეტყვი, გო: თეთრი კლდე გეცოდინება,
ხევის რომ გადაპყრებეს ის კი არა, მეორე, პანტიანში...

— ვიცი, არჯაეღლებადც იქით ვიყავი ამ ვახაფხუ-
ზე.

— ჰოდა, ვიღრე იმ თეთრ კლდესთან მიხვალ მა-
ჯნევი, პატარა დაქანებზე, ბილიკი უხვევს ტყეში: ა-
ლომასლო სხვა ბილიკი არცე შეგხვდება. ამ ბილი-
დაადგები, პატარაზე წაიწვე და თვალს არ დაუყრებ-
იქაურობა გადახვეტილია — კინლამ ბაღობივით წა-
იშალა ნეშოსოკო. არ ვაფიგრო, შორიაო, და იმას არ
დაგარჩენინოს ფეხი უკან. ახლო კიდე, ეგე შენი
ეზოა... იქა სჯობია... ახლა სოკო ყველგან არის, მაგრამ
ის ნამდივლად სხვაა... მარლიო მიგაქვს!

- მარლიცა და ასანთიც.
- ბაღბი და ფოთლიო ეგერვივად ვეღარ გატყუ-
ებს ცეცხლს — ნესტიანია, მაგრამ მაინც დამაფასოდ
გაფრთხილდით, არ დამლუპოთ და არ დამაქციოთ, ტყე
არ გადადუნეოთ.

- ამდენი აღარ ვიციო?
- მალე მეც ამოგველით და დაგეხმარებოთ...

დათო და რეზო, სადაც დათქვით, იქ დამხდნენ —
სოფლის თავში, კაცლებთან. რატომ დაავიანეო —
სამდურბო არც ერთს არ წამოსცდენია, ამით მიხვდ-
არც ისინი იყვნენ დიდი ხნის მოსულენი.

ლაპარაკე-ლაპარაკით შემოევდქვით აღმართებს —
აღარ გავიხსენებ, ბევრიც ვიცივით.
აბრია ტყისმცველა რომ მიგვანიშნა, იმ ბილიკზე
შევუხვით, მივდევ-მოვდამით, მოვხერ-მოვხვევით
იქაურობა, ვიქვით, ჩვენი ედემი აქ არისო და ბიანც
ვე დავიდეთ.

უცებ მოვაგროვეთ ხმელი შეშა — აქ რა, წარამა
ძებნით დავაწყუნა მუხლები — მოვაგროვეთ ხმელ
შეშა და დაგაგუფენით ცეცხლი. ვიღრე ნაღვერდალ-
დადგება, სამყოფი სოკოც დაკვრიფეთ, თხილიც მოვ-
თვალიერეთ, ზღმარტლიც, პანტაცა და მაქალოც, მაგ-
რამ, აი, წყობო კი არ გავგხსენება.

ცეცხლი რომ ჩაინავლა, ამოვარტუნეთ სოკო, მარ-
ლი მოვყარეთ და ნაღვერდალზე დავალავეთ. შიშხინებს

სოკო, კრემლად იღვრება, ზოგჯერ ისე შეინძრება ხოლმე, გეგონება სულიერი და ცეცხლის სიმწვევე ტანჯავსო. როცა გარემოში კრემლი შეაშრება და სიღამწვერე შეეპარება, გრძელი, წვერწათილი ჩხირებით ვიღებთ, ნაძარს შებერაით ვაძლით და ერთხანს ბორხვენის ფოთლებზე ვაწყობთ, ცოტა ვაცივდესო. მერე კი მივრთმეთ — პურს ვაბნებთ და თან ყველა დასაფიცარს ვიშვებთ, ამისთანა გაბრეული საყმელი დედამწის ზურგზე, არამც და არამც, სხვაგან არ იქნება...

ცაზე წამლად ვერ იპოვებ ღრუბელს. მზემ კარგა ხანია ხევიც დაიხიდა, მიღამოს სხივების ბაღ მოახვიდა, მაგრამ სიცივე ვეღარ ატოვებ მიწიდან. ცეცხლს რომ გაშვებოდა, ის სიცივე გაეკაფებოდა გავგვიდა ჯანში.

წყალიც დავლოეთ და კრემლს ისე შევუღებოთ. წყალიც იქვე მოაშრილა და ღელეს — მოდიოდა ფოთლებზე წამოხურალი, ალაგ-ალაგ ხეინკებე გამოხტებოდა, შემოგვიცხებდა ლევილით და ისევე ფოთლებში ვაიპარებოდა.

მერე? მერე ისე იყო, როგორც წყლან მოგვიყვით.

3

წიფლის გადანაქვრზე ჩამოვყვები და გზას გადავხედვ. მთელი ათი დღე ვაღაულებლად წვიმდა, ეს ერთი კვირაა გამოიღარა და მანქანებმაც ვაბედეს ტყეში შემოსვლა, მიღან და მიჩქვე საბუნებო და საღუმელე შეშა, არც სათიხე ფიჩხი ავიწყლებათ.

ერთი გზა ხევიდან ამოდის, მეორე — ზემოდან, გორებშია მოიკლავება. ადრე აქ უნდა გავხიზოთ ტყეკაფი, მაგრამ მაღე ვაახსენდათ, იმ გორებიდან რომ იღებს ჩვენი წყალი სათავეს; აღარც უყვარხანიათ. აღდგენ და ხევის სათავისკენ ვადინავცვლეს. ხევიდან ამოშავალი გზაცა და გორებშია ჩამოშავალიც ირივე აქვე ერთდება, ოციოდე ნაბიჯზე.

მანქანებით დატვიპნილ გზას დაეყურებ, ერთი ჩაქვინება იქმდე, ათოდე მეტრია. ის თეთრი კლდეც, დილას ამბრა ძიამ რომ შიობრა, გზის ამ მოსახვევს ქვეყრის, ამოსლტება ქვემოდან, მოიჩალება და ახლანთავე ქვეშეშება.

პატარაობისას უფრო ღრმა მეგონა ეს თეთრი კლდე. მართალია, არც ახლა მეგონარავება, მაგრამ მაშინ სხვა იყო. კლდის იქით არყის ხეების მოზარდი კორმია, შემდეგ კი ვახიერი ხევი იწყება. ვახაფხულსა და შემოდგამაზე ისეთი აღიღება იცის, ქვეყნის დაქცევა გეგონება.

ქვემოდას თოვაცამ წაუსტვინა, წამოვიწყო და გავხედე: ვილაცან ვიკი ვადაუქრია მხარზე, გვერდში ჩანთა ჰკილია, აშბარბის მოუყვება. მომიახლოვდა, დავაკვრული და ვამეილია — აბრია ძია იყო.

ხევიდან ყრულ მოისმა მანქანის გუფუნო, ტყისმცველი შეჩერდა და მიაყურადა. რაკი ვაარკვია, ეს ხმა ხევის მხარდნ არ მოდიოდა, ნაბიჯს აუჩქარა, ამოივავა და ჩემს წინ ვაჩერდა.

მანქანის გუფუნო კი თანდათან დაბლა ჩამოდიოდა. იარა, იარა და ერთბაშად მოწყდა აღმარბს.

ტყისმცველმა დაინახა მანქანა, თავი ვაქანია და ხელი აშწია მოფერს, ვაჩჩარა. რალა მისი ხელის აწვევა უნდოდა, მოტორი ჩაუჭრა და ისედაც ვაჩჩარდა, ზედ შუა აღმარბზე ვაჩჩარდა.

აბრია ძია მანქანისკენ წავიდა. ხეები მეფარებოდა და ცოტა წინ მივდებო.

მოფერი კახირიდან ვამოვიდა — ის იყო, რა ჰქვია...

— ვამარკვია, აბრია, — ღიმილით მიესალმა.

ვაგამარკვია, ცვიად უვაასუხა ტყისმცველმა, კახინის საფეხურზე შედგა, აიწია და ძარას ვადახედა:

— რა არის ეს?

— ფიჩხია.

— ფიჩხებქვეშ რომ არის, მე იმაზე გეკითხები.

მანქანას ფიჩხით ჰჭონდა თავი მოშპული. უკან ასახეი ხეები მოგბა — მეც არა ვიქვი, უკან რად მოსდევს მტვრის კორიანტელ-მეთვი. ასეთი სიხარბე რალა, არ ვიცი! ძარის უკან ვადასახსნელს სახარაჩოე, ვარკვი-ლი ხეები ეყრდნობოდა, გრძილად ვაეშვირა ბოლო.

ტყისმცველმა იმ გრძელ ხეებს გვერდიდან შეხედა და მოფერს მიუტარალიდა:

— ესეც ფიჩხია?

— მოფერმა კვდა მოიქვება:

— ეგ ხეები უფროსმა დამავალა, სახარაჩოედ მიწ-ლო.

— მერე: შენი უფროსი რა ჩემი უფროსია?

— შენი უფროსისთვის რომ ეთხოვა. რა გგონია, უარს ეტყოდა?

— მე აქ არ შემოვუშვებდი და სხვაგან თავში ქვა ეხლან... მოკლედ, კაცურად მითხარი, რატომ არ ჩამომეხსენებ? ჩემს ხარჯზე ვინდა აშენება? უნდა ვნახოთ და ხმა აღარ ვაგვეცი, ეგერ უნამუსლოდ ენდა მომდღე?

— კარგე, პო, შენ რალა მოვივიდა, ამ ერთხელაც წაუყურე.

— რას წავუყურეო, კაცო, რასა! პირს თუ არ იბან, დასალეად მიზიც არ ვინდა წყალი? ვერ ვაიგე, რომ ეგ ტყეები ვესალდგმულბეს? რას დამელოებ ნაკრძალში! ხელები რომ ავაკრეფინო და ეგერ ჩავათრიო შილიცი-ამი, ვინ ოხერი ვამამტყუნებს, ჰა? — ძალიან ვაბარხნდა ტყისმცველი, — მემრე იტყვიან, ვაუფებარი კაცია აბრიაო! ისევე ისინი იტყვიან, მამგვილით რომ დაქვებინ ამ ვაუბელურებულ ტყეში! ვაღმოაყენე მანქანა, აქტი უნდა ვაგვიფროშო!

— აბრია, კაცო...

დები, იარაღიდან გარჯაში სი-
სრულიად ჩამოსულ ქართველი
შეიძლება, დამდეგ ჩაჩხა გონების
წერილობის ის დარჩა, სადაც სე-
დაღის გარდაცემების დღეებში ში-
ტანული ვარაუდები, დროებსა და
სხვა დოკუმენტებია გარემოება

დებს გინომული კრებით. იტი-
ქონ მოდერნი აღმართულ პირე ნე-
სა ჩაღლის მფლობელ კი ბევრი გან-
სული დღისი იბექა (სტრ. 8).
ქართველ-ბრძოლებში, იბექა კი-
ბრძობის გაბრუნების წესი-
შე იბრა.
გიათნების სულია შიბებელ-

ლებზე.
პრედას წევი სანშობლი. ეს ნა-
ოლად გაჩნტენ ქართველი და მოსწე-
ღალი ჩესსბრეღუცის სისხლის აქ-
ტივობებს: თამარ ასანუფლია,
ბესიკ კეკელიძე, შაჰა მამუჩიანი,
ჯო გვიგნიძე, შაჰიას სისარულიძე
და სხვებს შევხრობის გრებზე...

საზოგადოებრივი ცხოვრების

„მე მოვიყვანე ბავშვები“

გვამარჯობა

გამარჯობა გუთ თუთხი ცხოვრების სე-
ბავი მოცობისში, ქრისტეობის მთავო
ბავიტი იბონების მიმდევრე მორატობის
მეტრება, რომ წიქს წყობილია, სა-
ინტერესოა ეს წიქსი და გრებს სოც-
ფორმის ასე მარტობლე, თუდინ გე-
დაყოფილი და ისეა ჩამბული მხსე-
რებში, როგორც ის მხრობლის გრებ-
ბანი აღბეჭდილია.

რისე ქვება განმეტი გუთ?
თავის მარტობისა
სოლიბონ დემატიკის მარტობის
კი იმ წლებს დავსენა, რისა ის-ის იყო
ფხვს იბექადა, პირული მარტობის დავა-
დას პირების რიგობისა, ჩამოსა-
ვისა და ნდინის სასული მინების მარტობის
სადაც წიქსით დასადა დღეს მარტობ-
სამ ჟრობე წიქსში სოლიბონ დემატიკის
მარტობის კინა წიქსით მოცობული
დღებში ამ კიქსი ცხოვრების მარტობისა
დაცემული მარტობული მომარტობის-
თან.

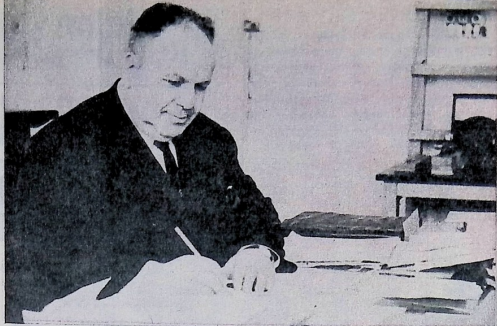
როგორ დავიქო ეს?
წიქსით დავიქო (ახლა დინების რიგობისა)
ქრისტეობისში, პატარა-პატარა
ქრისტეობის მარტობისი მონებელი
ქრისტეობის მარტობისა მარტობისი მარტობისი
სოლიბონ მარტობისი მარტობისი მარტობისი
მარტობისი მარტობისი მარტობისი მარტობისი
მარტობისი მარტობისი მარტობისი მარტობისი

გარბული გრები ბავშვებთანავე
წიქსით მარტობისი მარტობისი, მარტობისი
წიქსით მარტობისი მარტობისი, მარტობისი
წიქსით მარტობისი მარტობისი, მარტობისი
წიქსით მარტობისი მარტობისი, მარტობისი
წიქსით მარტობისი მარტობისი, მარტობისი
წიქსით მარტობისი მარტობისი, მარტობისი
წიქსით მარტობისი მარტობისი, მარტობისი

(სტრ. 2 და 3). იქიდან ჩამოსვლისა
სეპირიბისა წინ მიდობა (ვინცა გე-
დაილი სეპირი (სტრ. 8).
წიქსით მარტობისი მარტობისი
სადაც დღეს მარტობისი მარტობისი
(სტრ. 8); დღეს იგი მარტობისი მარტობისი
და ბუ-
რი, ქალბნის ბევრი სეპირი ბუ-
ცი.
სეპირიბისა გრებზე სეპირიბე-
როდ წახული მომბოლა ქალბნის
მარტობისი, ჩამოსვლისა ვა რა დინების
მოცობისი მარტობისი მარტობისი
და, დინების მარტობისი მარტობისი
დღეს (სტრ. 8), უკანისი ქრისტეობისი
სეპირიბისა, სადაც მარტობისი მარტობისი
სეპირიბისა (სტრ. 7).
წიქსით მარტობისი მარტობისი მარტობისი
წიქსით მარტობისი მარტობისი მარტობისი
წიქსით მარტობისი მარტობისი მარტობისი
წიქსით მარტობისი მარტობისი მარტობისი
წიქსით მარტობისი მარტობისი მარტობისი
წიქსით მარტობისი მარტობისი მარტობისი
წიქსით მარტობისი მარტობისი მარტობისი
წიქსით მარტობისი მარტობისი მარტობისი

სოლომონ ავაბახოვილი

ვირი“, ჯალათობანა... — უკასუბედნენ ბავშვები.

— წითელ-თეთრობანას? ეს თამაში ბავშვებმა არ იციოდნენ. ხაკისფერხალათიანმა ახალგაზრდამ ორ ჯგუფად დაყო ოცამდე ბავშვი, ჯიბიდან წითელი და თეთრი ნაჭრები ამოიღო. „ესენი დროშები იქნება; ყოველი ჯგუფის მიზანია ხელთ იღოს მოწინააღმდეგის დროშა და დაიყვას თავისი. დროშას თვალისჩინივით უნდა გაფურთხილდე“.

„წითლებად“ გახდომის მსურველი მეტი აღმოჩნდა. მათ მეთაურად უცნობმა ჯანმავარი ბიჭი — სულიკო კუპატაშვილი აირჩია.

რაკი თანაბრად განაწილება გაძენიდა, ისევ „არჩვენ-არადანმა“ გადაწყვიტა საქმე.

ახალმა თამაშმა ისე გაიტაცა ბავშვები, რომ კარგა შედამებულზე მივიდნენ შინ.

მამამ წარბეგრულად გადახედა ბიჭებს. სულიკომ უამბო რამეც იყო საქმე.

— როდის მოვა კიდევ? — იკითხა მამამ. ეტყობოდა, მიხვდა, რა უნდოდა უცნობ ახალგაზრდას მათ უბანში.

— შაბათს, — მიუგეს ბიჭებმა.

შაბათად „წითელ-თეთრობანა“ ბარე ორ ახლო მდებარე ქუჩაში გაეგრეცელა. ახლა უკვე უნებები ეკობრებოდნენ ერთმანეთს.

დათქმულ დროს ისევ გამოჩნდა ხაკისფერხალათიანი ახალგაზრდა და ბიჭები ძველი ნაცნობივით შეეგებნენ მას.

ამჯერად უცნობმა ბავშვებს უამბო, რომ არსებობს ბავშვთა კომუნისტური ორგანიზაცია, რომლის წევრებად პატრონს, გაბეგულს, ოსასურველ ბავშვებს იღებენ, რომ ეს ორგანიზაცია ძალზე საინტერესო მუშაობას ეწევა, მისი წევრე-

ბი ატარებენ წითელ ყვლასხვევს, რომელიც ჩვენს წითელ დროშას განასახიერებს და სიმბოლოა პიონერების, კომკავშირისა და პარტიის ურდვევი ერთიანობისა.

შემდეგ მან ბავშვებს უამბო რევოლუციის ბელადზე — ლენინზე, თუ როგორ ზრუნავს იგი ნორჩ თაობაზე.

ბიჭები ყურადღებით უსმენდნენ უცნობს და, როდესაც მან იკითხა: რომელ თქვენიგანს სურს პიონერთაობა, ყველამ ერთად ასწია ხელი. მაგრამ მეორე დღეს პიონერთა ორგანიზაციაში შესვლის მსურველთა სიის შესადგენად მოსულ ახალგაზრდას მხოლოდ ათიოდე ბავშვი შეეგება — დანარჩენებს მშობლებმა სასტიკად აუკრძალეს პიონერთა რიგებში შესვლა.

მსურველთა შორის სულიკო კუპატაშვილიც იყო.

ეს იყო 1923 წელს. სულიკო მამინ თბილისის 32-ე შრომის სკოლის მოსწავლე იყო.

პიონერული კოლექტივის (ასე უწოდებდნენ ორგანიზაციას) წევრად გახდომის პირველი დღიდანვე შეიცვალა სულიკოს ცხოვრება. პიონერთა კოლექტივები თითოეულ სკოლასთან კი არ იქმნებოდა, არამედ რამდენიმე სკოლის, უნების ბავშვებს აერთიანებდა. ასეთ კოლექტივში ზოგჯერ ასამდე პიონერი ირიცხებოდა. არსებობდა ქართული, რუსული და სომხური პიონერული კოლექტივები, რომლებსაც ხელმძღვანელობდნენ საწარმოთა პარტიული და კომკავშირული ორგანიზაციები. მუშაობა კლასი თავის ღირსეულ ცვლას ამზადებდა. პიონერები, თავის მხრივ, წერა-კითხვას ასწავლიდნენ მუშებს.

იმ კოლექტივის მუშაობას, რომლის წევრიც სულიკო გახდა, ორთქლმავალ-ვაგონშემკეთებელი ქარხნის საკვებე სა-

ამქროს პარტიული და კომკავშირული ორგანიზაცია წარმართავდა. ...ახმავეარი საუკუნე მცირე დრო იქნა, მაგრამ ორი ეპოქად მარჩობა მესსიერებთან. ეპოქის უდიდესი პირველი: 1924 წლის 21 იანვარი. სუსხიანი ძნელი ზამთარი. არ არის სათბობი.

იმ დილით სულიკო ნავთის რიგებში იდგა. გათოშილი დაბრუნდა შინ. ჩანაილი და სკოლაში გაიქცა.

გუროდ გასულს უცვრად ორთქლმავლის გაბმული კვილი მოესმა. იმ ორთქლმავალს სხვა ორთქლმავლებთან აყენენ. შემამფოთებლად დმოუდნენ. შეშინებული ხალხი ქუჩაში გამოფოქნა.

— რა ამბავია, რა მოხდა? — ეკითხებოდნენ ნაცნობი თუ უცნობს. ამის გასაგებად დემობი მირბოდნენ...

სადგურის მხრიდან მამამ გამოჩნდა სულიკო მისკენ გაეშურა. მამა მოლუმ ქალი, თვალცრემლიანი იყო. მეზობლები მისიყვანდნენ გიორგის.

— რა იყო, რა მოხდა?

— ლენინი... — მძიმედ თქვა მამამ. — ლენინი გარდაიცვალა.

ხალხი გახვედა. ერთბაშად გაეყვადლებული ქუჩა. ისმობდა მხოლოდ ადამიანთა მძივე სუნეჩვა.

ვიდაცამ დაიკვირეს:

— რა უნდა გქნათ ახლა?

პასუხის ნაცვლად ყველამ ქული მოხადა...

იანვრის იმ სუსხიან დღეს ქედმობილი იდგა მთელი ქუჩა, მთელი უბანი. მთელი ქალაქი და ბელადს გლოვობდა.

სულიკო სკოლაში გაიქცა. იქ უკმაგმოყვინათ ლენინის სურათი, რომელსაც შავი არხია ჰქონდა შემოვლებული შავი არხიის დანახვანე. სულიკო თითქმის ფეხქვეშ საყრდენი გამოეცალა. თვალზე მომდგარი ცრემლი სახელთით მოიწმინდა.

დერეფანში შემფოთებელი მასწავლებელი გამომჩნდნენ. სკოლის ეზოში ახარისმობდა ბავშვების კრიამული... გავეითილი იწყებოდა. აყვავებულ პაღს ერთბაშად თითქმის ზამთრის სუსხმა დაჭარბა.

სახელმძღვანელო მიტინგს პიონერებიც დაესწრნენ. ორთქლმავალ-ვაგონშემკეთებელი ქარხნიდან მოსულმა კომუნისტმა მათ უნდა, რომ ახლა უფრო მეტდროდ უნდა დაიარაღონ ბოლშევიკების პარტიის გარეშე და ამით დაამტკიცონ

ლენინის საქმისადმი, რევოლუციისადმი ერთგულება. ლენინის ხსოვნის პატივისცემის საუკეთესო დადასტურება იქნება: სწავლა, სწავლა და კიდევ სწავლა, როგორც მოგიწოდებდა ბელადი.

სემდეგ კი, ბელადის დაკრძალვის ტანს, როდესაც მთელი მოსკოვი ქუდმოხდილი იდგა წითელ მოედანზე, როცა მთელი ქვეყნის ყურადღება სამშობლოს გულსაკენ იყო მიმართული, გაისმა ლენინის ერთგულებისადმი ფიცა. ბელადის ცხადართან სიტყვა წარმოთქვა სტალინმა.

იყოფი მორე:

სოლომონ კუპატაშვილი უკვე კომკავშირშია. და პიონერული კოლექტივის ხელმძღვანელად მუშაობს. ამ კოლექტი-

სოლომონი, როგორც გამოცდილი მუშაკი, პიონერულმძღვანელად ვაგზაფრეს ბანაკში.

1931 წლის ზაფხულში ინტერნაციონალური აღზრდის ბანაკები გაიხსნა ყარაქლისში (ახლანდელი კიროვკანი) და 500-ბავშვიანი ბანაკის კუროსობა სოლომონს მიანდეს.

ტრიალ მინდორზე გაჩნდა გოგო-ბიჭების მხიარული ქალაქი.

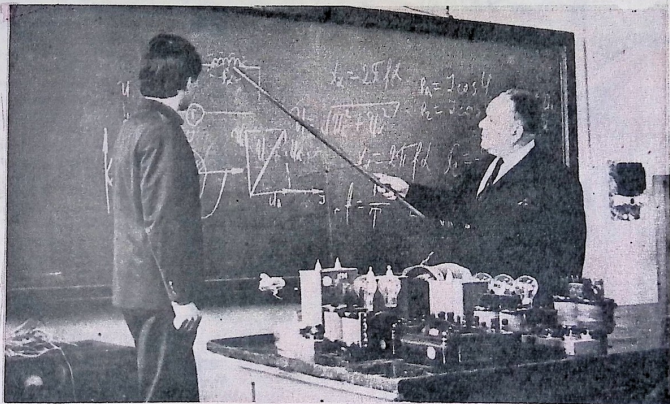
მას შემდეგ ზაფხულის ყოველი დღეა სოლომონ კუპატაშვილისთვის პიონერული საყვრით იწყება. გამოსაკლისი იყო მხოლოდ 41-45 წლები.

...1941 წელი, ივნისი. 26-ე საშუალო სკოლა, სადაც უფროს პიონერულმძღვანელად მუშაობს სოლომონ კუპატაშვილი, გამოსაშვებ საღამოს აწყობს.

— ბიჭებო, — დაიძახა მან ჩაბრუნული ხმით, — ბიჭებო, ომი დაიწყო! შემდეგ კი...

იყო ომი, სამკვედრო-სასიცოცხლო შერკინება მტერთან. სოლომონი ფრთხილად უთითებდა არ წყვეტს პარტიულ მუშაობას. მთავრობის ჯილდოებით მკერდამაშველები ბრუნდნენ და აქვლავ ასულგაზრდებთანაა — სპეციალობით ინჟინერი ინდუსტრიულ ტექნიკაში 25 წლის მანძილზე ელექტროტექნიკას ასწავლის.

45 წლის საერთო პედაგოგიური სტაჟის მქონე, პიონერული ორგანიზაციის 40 წლისთავთან დაკავშირებით დამსახურებული მასწავლებლის წოდება მიენიჭა, დაჯილდოვდა აგრეთვე სახალხო განათლებისა და პროფტექნიკური განათლების ფრიადოსის ნიშნით.

ში ხალკისიანი, შინაარსიანი მუშაობა ჩქვს. სამოყალიბებელია ავამოდლებების, ტექნიკური, ფიზკულტურული, ჰრაკერის, პირველი სამედიცინო დახმარების წრეები.

ახლა მშობლები ხალისით უშვებენ შვილებს პიონერულ კოლექტივებში: ხედავენ, რომ იქ ბავშვები სასარგებლო ცოდნასა და ჩვევებს იძენენ.

1929 წლის ზაფხულში პირველად მოეწყო პიონერთა ბანაკი ქვიშეთში.

შესანიშნავად მორთულ პიონერთა ოთახში, გამოფენილია ბავშვთა ხელით დამზადებული ნაკეთობანი. მათ შორის განსაკუთრებულ ყურადღებას იმკობს ლენინის მავსოლუემის დიდი მაკეტი... სოლომონის ხელმძღვანელობით პიონერები სასწრაფო საღამოს უწყობენ კურსდამთავრებულებს. ახალგაზრდები ხმამაღლა ოცნებობენ მომავალზე.

უცებ დარბაზში ირაკლი სარაჯიშვილის აღვლევებული სახე გამოჩნდა.

1950 წლიდან ყოველ ზაფხულს ფოლადურის პიონერთა ბანაკი კარს უღებს ასობით გოგო-ბიჭს. ყოველ ნაკადს მამობრივი ღმილით ევებება ამ ბანაკის სველელი ხელმძღვანელი სოლომონ კუპატაშვილი.

და ეს ასევე უნდა იყოს, რადგან ამ მხნე კაცის მთელი ცხოვრება თავიდანვე მჭიდროდაა დაკავშირებული ბავშვთა კომუნისტურ მოძრაობასთან!

ნარჩოზა გვალაძე.

მნეს ორი ქალღმერთი მისცა, ბიჭს ერთი და დაუკვირებელი უთხრა:
— ახას უწეო ბაზარზე საწყობის გამგებს მიუტან, ცოტაოდენ საგვალს მიიღებ... ახლავე წადი, არ დაეცე...
ბიჭმა სახლში სამი პური, გირვანჯანახვარი უყვლი და ერთი გირვანჯა შეაჭარ რომ მიიტანა, დედამ სინარულით დაუგურგურა:

— გენცვალის დედა, ახლა რა მიჭირს, ოჯახის კაცი შეავსარა — ხოლო გაიგო თუ არა, მეორე დღეს შემის ჩამოსატანად მიდიოდა, დაიმურხა:

— პალტოც კი არა გაქვს, ბიჭო... იქ რამ გამოცვიდვ, რა თავში ვიცი ქაა..

შავღემამ გარეთურად გაიცივდა. მიტოლოს პერანგზე დაედაცვა ბამბაჯიის სათბუნე და შავი სატინის ხალათი. ასე აპირებდა წასვლას, მაგრამ დედამ ზეწენით ვატება მისი სიკრუტე და თავისთვის მოქსოვილი მატყლის უკატბი პოქაჯივით ჩააცვა. როგორც დავალებული ჰქონდა, გაწაწრის უბანში მცხოვრებ მნეს გაუარა. გარეგნა ლოგინში დაუხვდა და ხილმანდით თავშეხვეულებმა წუხილით განაცხადა:

— რა ვქნა, ვერ წამოვალ... დამტვრეულთა ვარ, მთონი სიციცა მაქვს. აი, ეს მიმართვა გამგებს აუტანე... დღეს ევღარ და ხვალ ვინმეს გამოგაყოლებდნ.

ქუჩაში გამოსულმა ბიჭმა ოციოდენ ნაბიჯი გადალდა, უცებ დაფიქრებულად შეჩერდა და უწყალოდური თავმოყვარეობით გაიფიქრა:

„სირცხვილია, იფიქრებენ: მატყუარა და წარმატი ყოფილია... მარტოს წესდა შეინებია... ვითოჯარად გამგავნონ, საგვლის დაბრუნებაც მომთხოვონ. რაღას მიკრუტე, ერთი პური წუხუბ შევკავებ... არა, არ მიმატანებენ, მაგრამ უფრო დიდი სირცხვილი იქნება... მეწობლებიც კი დამცინებენ, რა უცებ ჩამოიტანენ შეწა“.

გარეგნას მიერ დაბრუნებული ქალღმერთი გაშალა, ბოლომდე წაიკიოხა. სამოცი ურემი გამოუყავი საზარო რეკომისა და თანაშრომლებისათვის შუამთის სატყეოდან ოცი საუენი შემის ჩამოსატანადო. ვისაო, შვგ ვავარი და სახელი არ ეწერა. თავმჯდომარეც აწერდა ხელს, კომუნალური გაწყოფილებაში გამგეც, შტამპიც ჰქონდა დასხმული და მრავალი ბეჭედი დარტყმული. ბევრი აღარ იჭობმანა... მტკიცედ დაღაწვდა:

„მარტო წვაალ... არც რეკომისა

აქვს შეშა, არც თანაშრომლებს, არც ჩვენ... ახალი წლის დღეს სიცივეში ხომ არ ვიკანალებო... გზა არ შემეშლებს. თემის რეკომის ხელი არ ვიცი, მაგრამ ვიცი თხავა და მიმასწავლიან. თავმჯდომარე ურემების პატრონებს დავალებ და მე ვაწვდებები. შემის ადგილი მე ვიცი, გარეგნამ კი არა!“

უცებ შებრუნდა და ჭარისკაცურად გასწია. ვარდისუბანში ვარაგზა ორად გაიყო. არ შეშლია, ქვევრის გაჰყვა. სოფელს მალე გასცდა და თურდოს განიერ რიყენე ნასურმაღს დააღა. ცივგომბორიდან მონაქროლი ნაიცი ტანში ისრებივით ესმოიდა. სიცივემ თავალებზე კურცხვლები მოაყენა და ცხვირი გაუყენა. მდინარე არც ისე დიდი მოდიოდა, მინც იმდენად ფართო იყო, რომ იმის მიუთხედნაც ვერ გადაახტებოდა, განტოტებაც ამოღებებდა. აღარ იცოდა, რა ედონა, გადმიდან მომავალი ურემი გლეხმა შუა მდინარეში გაახერა და, თუმცა არ იცნობდა, ბიჭს გადაშინა:

— მე-მეი... მისწულდო... მოდი, უღლის წინიდან ამოდი, ურემი გადარბინე და კალთიდან ჩახტო... ამ უინოვლივით ცივ წყალში არ გატოლო... ამო, ამო, შენთვის ვავაჩერე ურემი მდინარეში.

ბიჭმა ხიდივით გადაიარა ურემი და მადლობა მოახსენა.

მეურემე დალოცა, გაიწარდევო, თანაც გაეხუმრა:

— ცოლ-შვილიც ვიბედნიეროსი ამ ცოლმისიბიერებამა და ტბილმა, მგლის მუხლი მისცა და რუსისპირის ლარივით შარა მალე გადააღებინა. იყალიდოში როგორ შევიდა, ვერც კი გაიგო. მიიხედ-მოიხედა. ახლომანხო არავინ ჩანდა. პირველ და მეორე კარბიდაოს შუა ღობეს ისე მიუხახლოვდა, რომ ორივე მოსახლის მათთან მისული ჰგონებოდათ. გადაიხედა და ღობის ორივე მხარეს დაინახა თითო ბიჭი. აქა-იქ დაახრინოთოვლს გულომოდგინედ აგუნდავებდნენ. ერთმანეთს ესროდნენ, მეორე დიდ კაქლის ხეებს ეფარებოდნენ და ვანგებ დაბოხებული ხმით განძახ-გამოსძახებდნენ:

— არ მოგვდაუა, პირმადლო?
— არც ახლა გვირისა, ცხვირადლო?!
სოველ მოხვედრაზე ორივენი, მსროლდელიცა და გუნდაბოხებდელიც იცნოდნენ, ხტოდნენ, ხარბოდნენ. ცივი ჰაერისა და გაშვავებული თამაშისაგან სახებზე ბროწეულის უყავივლები უღვიოდათ. შავ-

ღემამ ერთხანს დიდიხელი უუქრა ბიჭებს და შერე მძაკაუტრად დაგანძახა:

— ოქახიშვილებო...
ორივე ერთად ეცა ღობეს და...
თავმე ერთადვე ჰკითხეს...
— ვის დაძებე?
— ვინ გინდა, ჩვენთანა ხარ?
— ორივესთანა ვარ, ორივე მინდობარ.
— აბამი.
— ე რანარად?
— იმნარად რომ... რეკომს ვეძებ.

სიყუ პირველმა დაასწრო:
— ამ დვთაების დღესას აყუ...
ახლა მეორემ შესძახა:
— ხელმძარცხნივ ლურჯ სახლს დაინახა...
— დაბლა მარანია...
— მალლა კანცელირია.
— წინ სამი კვიპაროსი უდგია.
— უჩანა — უწარმავარო კაკალი.
— მაყანთ ნახახლარია, მაყანათი...
— გამაღლოთ ბიჭებო!

თემის რეკომში მხოლოდ თეთრ თევზულგაშინანი მოხუცი დარაჯი დახვდა. კუნძობით გაჩაღებული ბუხისი წინ საშფხვა სკამზე იჯდა, ქელამნები გახვდა და წინდა-პაჭიკებს ცეცხლზე ფეხების მიფიცხებით იხრობდა.

— ვამარტობა, ძია!
— ჰაი, გაიწარდე!
— თავმჯდომარის ნახვა მინდა.
— ოფიოშია.
— მდივანი?
— ღორის დასაკლავად არის წასული, სახალწლოდ ქოსმენს ასუქებდა... დღესა ჰკლავს. ჩამოქეჩი...
ბიჭი ისე დალონებული დავაშაკედელთან მიდგმულ გრძელ სკამზე, რომ დარაჯს შეებრალა და ანუტეშა:

— გულს ნუ გაიტხვ, როცა იქნება, შემოივლის თავმჯდომარე...
— მე რომ ჩავიდე ოფიოში?...
— ჩაიდი რა... ჯერ კი ვთავი და...
შავღემამ მისვლის მიწეუი უთხრა და ჰკითხა:

— არ ვიცნობ, არსოდენ მინახავს და როგორ მოვძებნო?
— ჭეილია, შავულგაშინანი, გრძელი ფარაჯ აცვია. მასკულავიანი ძაბრის ქული ხურავს. ნიშნადობლივად თეთრშუბლა წითელი ცხენი დაღის.

ბიჭი დიდ შარაზე ვავიდა და შუასოფელში სამქედლოს წინ სწორედ

ახეთი მხედარი დინასტია. გაუხარდა, როგორც წავსლა არ დაშვირდო. იმავე წუთს შიშით ავიფიქრა, იქით არ ვაგაგონეს ცხენით და სირბილით მივახლო. სიჩქარეში მისაღებავც კი დავიწყვე, ისე გაუწვდა მიმართვა-ძაბარქურდიანმა ჩემად ჩაიკითხა. ჩაფიქრდა და ბოლოს მოკვეთით უთხრა:

— მაყუცი რევკომის ენოში შესვლისთანავე შესძახა:

— მიხაკო, მიხაკო ძია! მოჩუქურთმებულ მოაჭირთან და-რჩაი გადმოვდა.

— ჩამოდი, ცხენს მიხედვ.

მოხუცმა ლამაზი იორღო თავლი-საყენ წაუყვანა.

კანცელარიაში შესვლისთანავე თავმჯდომარემ ბიქს საპაწე მითითო და კედელზე დაკიდებულ ხის-ბულიანს ტერეფონს ეცა. სამუხტავი დედახანს ატარიალა და უფროსიში რამდენჯერმე ყვირილით ჩასძახა:

— რევკომი, სამაზრო რევკომი...

რევკომი გაგონეს. ახლა კომუნა-ლური განყოფილების გამგე იკითხა: — ნატროშვილი მინდა, ნატროშ-ვილი...

კიდევ კარგახანს ატრიალა, ახრი-ალა ტელეფონი და იპკვა, ვინც უნ-დოდა:

— ამხანაგო ერეკლე, გამარჯო-ბა... ურმების თაობაზე თქვენ გა-მოსვანეთ? არა, მარტო ბიჭია... ამალმ მე დავაბნავებ... გაირთავ-ზე მასთან იქნება სამოცი გლეხი თა-ვიანი ურმებით... ხო, როცა საყე-რისათვის.

ტელეფონით ლაპარაკი დაამთავ-რა, ფარაჯა გაიხადა, ქული მოიხადა, ქოჩორი ხედის გადასმით გაისწორა და მუხის, ჩიქურთმიან მაგიდასთან მდგარ უფროსო სკამს ცხენსავლი გადაჯდა. მაგიდის უკრიდან რვეუ-ლის ფურცელი ამოიღო და დიდი ასოებით დაწერა: „იოსებ მაშან-იშვილი“. რადომდეც უკალილი ხა-ზი გაუსვა ქვეშ და მერე მომტარი ასოებით მიუმტა: „ამის მომტარი სამაზრო რევკომის ბიჭია. არ შემი-ციო, არ მომიშოი... და ჩემზე იყოს“. ბოლოს გარკვევით მოაწე-რა: „კაკო ბაჩიაშვილი“. უბის ჯი-ბიდან წარლექციანი მრგვალი ბე-ჭედი ამოიღო, შებერვით დააორ-თქდა და ჩაქურვიით დაარტყა. ეს ბარათი მისცა შავლეგოს და დამ-ბრეტბული ტოთით უთხრა:

— ახლა თურდობა გადდი, ხელ-მარჯვით აპეე, პირველ მეწისქვი-ლეს ეს ქაღალდი მიეცი... ფიქრი ნუ გაქვს, ჩვენზე მცოდნეც არის, ჩვენ-

ზე კატმოყვარეც. ხოლდა, ამ და-მის თხილად გაგათყინებს და შეი-ლიშვილივით გიმასხინძლებს. გა-რიზარაზე ითხი სოფლიდან სამოცი მალაქობიანი კამერის ურემი ამო-ვა... გაუძებნი და მერე შენ იცი შე-ნი საქმისა... აბა, გამარჯვებით.

მეწისქვილეს სტუმრის მოსვლა გაუხარდა, მარტოობით აღარ გამოე-ყრულებდით. ბიჭი წისქვილზე მი-დგმულ ქვეტატორის პატარა ოთახში დასვა, შუა კარი ფართოდ გამო-ულად და დაუყვავა:

— ანაღამ მესაფევეე არა მეყვს, მარტო ჩვენა ვართ. შენ დროდადრო ბუხარს შეუჩინჩხებრი, ცეცხლი არ ჩანელდეს. მე საქმეს მოვრეხნი და ვახშობის დროც მოვა... მერე დავ-სხლდი და ვიჭაქუქუთ იმ შიისა და ამ ბარისა.

მასპინძელი ცერად აუღლებულ დლობას მიუჭდა, კარგად მოკლდა და მეორე თვალიც გამართა. ხვი-მიწიში ხის ლიტრიანი ნახევარი ტომარა ხორბალი ჩაყალდა, თხიი გაიტანა, მეორე ბორბალზე წყალი მიუშვა და აამუშავა. შემობრუნე-ბულმა კრივას დახედა, მიღგულუ ოთახში გავიდა, თახჩიდან კოჭობი ჩამოიღო, ბუხარის ქვის კალთაზე გამიჩხრკილ ნადეგრადლზე გასა-ცხებლებოდ და დედა და ბიქს შეეხ-მინა:

— აბა, ხომ არ მოიწყინე?

— რასა ბრძანებთ, ჩემთვის აქ ყველაფერი ჩანსტერესლა.

— ახლა ვაშმის გაშლას შევუდ-დეო, ზადა ზადა

ერთ სამუცხა სკამზე დიდი ტაბა-კი დადგა, შედ ხის სამაროდე, ორი შოთი, ორი პატარა ჯამი დადო და ქაშაურის მომცოცი ქელით ხირხ-ტო დადგა. ბოლოს ხედალა და მოჭ-ვრის პატარა ყანწი მოაკლდა. კო-ჭობის სახურავ სიფრთავა ქვას თო-თი დადარა და თქვა:

— აი ანგრე... ესეც კარგად გამ-თხარა, ძალიან გაცხებება არც უხ-დებო კალმახა სოკოს შეგებალ.

შავლეგომ თავის პატარა აბგიდან პური და ყველი ამოიღო, მაკრამ მოხუცმა ძალით უკანვე ჩაუწყო.

— რას მარცხვენ, შე კაი დედ-მამის შვილი... ისეთი რა ღვთის წყრომა დაშტებია, შენისთანა მალ-ხაზი სტუმრის მასპინძლობა ვერ შეგძლი!

ქილადან ჯამებზე სამ-სამი კოჭვი ხირხიტო გადმოიღო.

— ხომ უცი, რაც ანაგა: ერთო ჯამი ნიგოზი და ხუთი კბილი ნიო-რი ერთად დანაყელი და ერთ ჩიან

ქიაო თერთ ღვინოში გახსნილი... მა-ღლის გამხსნილიც არის და უფრო-ანიც.

ორი დღის წინ გამოცხვარე წე-თელ პურს ლუქმა-ლუქმა ტბებზე სინა და ხირხიტოში ამოვლენულს სამოვებოთ შეეცვოდნენ. მასან-ძელმა ღვინით აავსო ყანწი, შუგან-შოსვლასა და ჩემს დახედვარს გა-უმარჯოს, დღლია და ახლა სტუ-მარს აუვსო. ბიჭმა პირი არ და-აკარა:

— არ შემიძლია, არ მიყვარს... ჩემს სიცოცხლეში წვეთიც არ შე-მისვამს.

— ღოთობა ხომ ურჭულაბა... ღვინის მოჭარბება მძულს, მაკრამ ორიოდე ყუბოი ძარღვეს ავი-ძებნა... უნა წაშორები შთას მიღე-ბის, რამ შენა დავაძღვინებო... ეს ერთი მაინც გამოსცადე.

შავლეგომ წვეთიც არ დალია. ხირხიტო ლუქმის მოსმით რომ მოწყმინდა, ისინება სოკოშეჭამა-ღი ორივე პატარა ჯამზე თანაბრად გაანაწილა და სტუმარს უქო:

— გემრიელი რამ არის. კალმახს სოკო. ამას ენაცვალს ყველა შენ-წვარ-მობრაკული. სოკოშეჭამას შემოვლოდის ჩახობილი ხობილი თუ შეეღებება!

სამოიდე ლუქმის შემდეგ სტუ-მარს შეეთქობა: — აბა, როგორია?

ბიჭმა მიახმებდა უპასუხა:

— ზღაპრულია, მართლა ზღა-რული!

მეწისქვილის გარეგნობით და მასპინძლობით მოიხბილული ბიჭ-სამოვებოთ ისმენდა ხის ნაწიბოს ქართული ხალხის წარსულზე, მის ავ-კარგსა და ბუნების სასწა-ულებებს.

წაშორის გრძელმა დამემ რომ იძილა, მეწისქვილემ შავლეგოს ში-რისი ვიწრო ტახტზე ცხვრის ტუ-ვები დაუგო და სახნად ლეგა თქე-ამოუღო წალოლი. თვითი თუ შ-ტული გაცხებლი მუთაქა დაუღე-ერთხელ კიდევ დახედა საფევე-კედელზე დაკიდებულ თუნუქ-ბუდეფარიათ დამაპას ჩაუწია, ბიქს ტუბილი ძილი უსურჯა და თავდა-მიწვა.

შავლეგო დაქანცული იყო, ტაბი-ლად თვლემდა, მაკრამ ვერა და ვერ იძინებდა. არა და არ უფურდებო-ხვალნდელ დღეზე ფიქრი: მეუ-რეში მართლა მოკლდეს თუ არა. ხე-მციე ბარბოსა ქაჯავანი რა სიგაძე-ვაიბიბება, წინ გაუძღვეს თუ პო-ლოში მიჰყვას, შუგა იქვე დახედ-ბა თუ არა? ამ ფიქრით ძილმა თავი წაართვა.

და შავლეგო, მათს გვარსა და ბო-
 ფელს უბის წიგნაკში იწერდა და
 სთხოვდა, დანარჩენთა გაშორენამ-
 კერ წისქვილის ასწერივ მოცდეს,
 კარგა ხანს აღარავინ მოვიდა. პირ-
 ველად მოსული რუსიპირელები
 აუყუანდნენ:

— როდემდე უნდა ვუცადოთ?...
 ის ოჯახპირები იქნებ არც აპირე-
 ბენ მოსვლას. აქ ხომ არ დავაღ-
 მებთ ამ დათვის კუდივით მოკლედ
 დღესა!..

გულში შიშუშპარულმა ბიჭმა ცო-
 ტაც მოაცდევინა და, მზე რომ ყვარ-
 ლის მთებზე ზამთრის დედოფალი-
 ვით გაღმოდგა, ბოლო თბი ურმის
 ნაცვლად თერთმეტი მოვიდა ოცი-
 ოდან. მათმა წინამძღოლმა იკითხა:

— ვინ არის მარხის რეკვიმიდან?
 შავლეგო მიუახლოვდა და რა-
 ტომდაც ცივად მიუგო:

— მე ვარ!
 — ხოო, შენა ხარ უფროსი?! —
 დატევებით ჩაიდუღუნა და უფრო
 ხმაშალდა დაუმატა: — კარგი და
 კეთილი — თანაც დააკვირდა და
 უცებ პკითხა: — ბიჭოო, ვისი ხარ?
 რაღაც შეჩვენებინებო!

პასუხი რომ მიიღო, ხელი ჩამო-
 ართვა, მხარზე მოუთათუნა და ჩა-
 ილიდინა:

— ავი ვთქვი, ჩვენი ხარ, ჩვენი...
 — თქვენ ვინა ბრძანდებით?
 — მამაშენის დეიდა თეკლე ხომ
 ჩემი ჭალაბია...

— სანდალა პაპავ, დედა ხშირად
 გვიკონებთ ხოლმე... თქვენი გრძელი
 ქვიტკირის სახელი ბინდებუნდად მახ-
 სოვს. ოთხი წლისა ვიყავი, თქვენი
 სოფლის დღეობაში რომ წაგვიყუ-
 ნეთ...

— აბა, აბა, ვტყუივართ თქვენ-
 თანა, მე და ჩემმა ღმერთმა... ჩემი
 იფრებო ხომ „ვიანაში“ დამეკარგა
 და... ერთხელ ველარ წაგასხით ვერც
 დღეობაში, ვერც რთველში... მოს-
 წრებიხარ ნატოსა და ეგ არის!

სანდალა პაპას გამომცნაურება
 შავლეგოს ძალიან გაუხარდა. გულ-
 ში გაივლო: ახლა კი არამიჭირსრაო.
 თავისი მღგომარეობა აუხსნა და
 სთხოვა ქარავანს ბოლოში მოჰქცე-
 ოდა და თვალყური ედევნებინა,
 არავინ ჩამორჩენილა... მაშინვე ჭერ
 რუსიპირელები დასძრა შუამთისა-
 კენ, მერც უფადთოილები და ზეო-
 სილაშენელები, ბოლო ოციოილები
 მიიყუალა.

თურადღად ქარავანი მოხრევილ
 გზაზე გადავიდა და სამოცდაერთი
 ურემი ჭაჭვივით გაიჭიმა. პირველი

სარკმლის მინა რომ გამტრედის-
 ფერდა, შავლეგო ელდანაკრავივით
 წამოვარდა, ურემები ხომ არ მოსუ-
 ლაო. ადრე ამდგარ მოსუცს მოკრ-
 ძალებით შეხედა, გაუღიმა და გა-
 რეთ გავარდა. რუსიპირის შარავნი-
 დან თურადღე ჩამომავალ დაღ-
 მართს ვახედა. არაფერი ჩანდა და
 არც ჩამიჩუმის ისმოდა. შებერუნდა,
 წისქვილის ზედა ბექოზზე მომდინა-
 რი არხზე პირი დაიბანა. კვლად ქვი-

მით ვახედა. თვალი მოსტაცა თოვ-
 ლით გადათეთრებულ ალაზნის ვე-
 ლის ვასწვრივ დარბაისლურად ქედ-
 ამადლებულმა კაკასიონმა. მის
 მწვერვალებს ცისკრის შარავანდე-
 დი ეღდა. უცებ შემოესმა: „ხოოო,
 ხიო, შე ქედმადლიანო...“ და ზედი-
 ზედ მომავალი ათი ურემი გამოჩნ-
 და. ათს თხუთმეტი მოჰყვა, თხუთ-
 მეტს თოთმეტი და კიდევ თერთ-
 მეტი... თითოეულ გლეხს ეცნობო-

ურმის წინ შავღეგო მიაბიჭებდა, ხოლო ბოლო ურმის კოფოზე მჯდომი სანდალა პაპა დროდადრო სახრეს კამჩებს კი არ არტყამდა, პაერში მძლავრი მოქნივით აზუზუნებდა.

მოქმენდილ ცაზე ცერად მიმავალი მცხარალი მზე კარგა რომ ამდლდა, თურღოზე დაყუდიებული სალი კლდეც გამოჩნდა. შავღეგო ახლა მარცხნივლა ავირღებოდა ტყის ნაპირს და უტებ სისარულით შესძახა:

— მოვიდეთ, მოვსულვარო... აი ბებერი რცხილა, აი კუნელები... საურამე გზა სწორედ ამით გვერდით შედის, მარცხნივ, მარცხნივ!

შუა ტყეშიც ბიჭი მიუძღოდა პირველ ურემს. თოვლი ძალიან მაღალი არ იყო, მაგრამ გზის გამკვალავი ყმაწვილი იყო დაბლი და ადგილადგილ მუხლის ვიკრისტავებაძე სწვდებოდა. მინც მხნედ მიაბიჭებდა, მიურემე უთხრა:

— ურემზე ამოდი, თავს რად იტანჯავ, შე კი კაცო, ამოდი!

— ასე მირჩევია...

მიდიოდა ბიჭი, უკან მისდევდა ურემები და წინ ეგებებოდნენ თეთრ ბაირადებად ტოტებდამართული რცხილები და ბარღანამოკიდებული დევების მსგავსი დათოვლილი წიფლები. საოცარი ღუმელი იდგა. ხანდახან ზამთრის მზის სხივებით და ნიავის დაქროლებით მოსხლბითი თოვლის გუნდების დაცემა თუ გამოსცემდა მცირე ჩქამს. ტყეს ძინია თუ ქობლურაწმი იმყოფებოდა. კარგა ხანს იარეს და ბოლოს შავ-

ღეგო მოხვეულში უტებ წაადგა მეტყუევი ძია ვასოსა და მის მიერ ზაფხულში დადგმულ მთელ სავენს. ერთი მხრიდან წანამქრული იყო და ზემოდან თოვლის საჩეხი ედგა. ეს სანდალა პაპასა და მისი ორი მეზობლის ურემზე დასაღებდა დატყდა. ტყის უტებს ახევა და ოცდამეერთი საუნიდან მხოლოდ ერთ ურემზე დაადებინა მესამედი, დანარჩენებს კი ცხარამეტი საუნი გაუნდებოდა. ბიჭი არ მოელოდა, ისე სწრაფად და კარვად დატვირთეს თავთავიანთი ურემები გლტუნებდა. ზემოდან წნელებიც ისე გადაუპირეს, რომ ძალითაც ვერავინ გამოაძრობდა ერთ ნაჭერ შეშას, არა თუ თავად დატურებულიყო აღმართ-დაღმართში.

ღერძების პირაღში, კამჩების ფრუტუნსა და მიურემების შეძახილში ქარავანი დიდ გზაზე რომ გვიდა, შავღეგომ სანდალა პაპას წინ გაძღოლა სისოვა და თავად ბოლო ურემს მიხევა გვერდში. მისმა პატრონმა ბიჭს დაქანცულობა შეატყო და მწარუფელად უთხრა:

— უფროსო ჭიელი, ურემი მანინც თავმსუბუქია ამ დაღმართზე, ამოდი, კოფოს წინ ჩამოჭექი.

შავღეგო ავიდა, მაგრამ არც დაჭდა, ფეხდგომელამ წინა მაღალ ჭალს ცალი ხელი ჩასტედა და ვარდისუბნამედ ასე ჩაიყვია — აქედან უკეთესად ვხედავ ყველა ურემს და წინ და უკან სირბილიც ადარ მჭირდებაო. შუშანიის ხეტთან ჩამოსტა და ოთხიოდე კარიმიდამოს წინ ჩავ-

ლის შემდეგ კარვად ნაცონი დედაკაცის ხმა შემოესმა:

— შენ შემოგვდგას შენ... და, სად ყოფილხარ, ბიჭო, ხადღე გზის პირას დედის მამილა — ბაბე იდგა. წინ სველი კაცა და სურა ედგა.

— გამარჯობა, პაპიდა... შუამთიდან შეშა მოგვავცხ.

— გვერდზე გააჩერებინე, მეუღ. მეც შემოიყვანი, მწვადს მაინც შეგიწვამთ.

— ერთი კი არ არის.

— სამი იყოს, ფიჭვი ნუ გაქვს...

სახანღწლოდ ღორი დავკალით.

— სამოცია, სამოცადერთია...

— ეიშ, ქა!.. მაგდერი რად გინდა... რას ხუმრობ!

— ჩვენი კი არა, რევკონსაა.

— შენზე დიდი კედარა ნახეს?

რალა შენ დაგავლეს ამ ყაამეი ზამთარში!

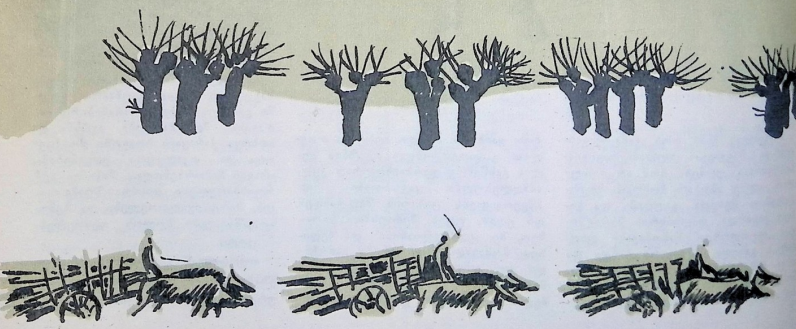
— იმთ კი არა, მე თვითონ დავივალ.

— ნებითაჴი. — გაიყვირა მიხუცმა. — მაშ, ცოტა ნელა იარეთ, წყალს შევიტან და წამოგვევით.

კოკა და სურა აბაცა და ლალა შეუხვია ეზოში. სუმბაძინთი კაცის ხეებთანდა წამოეწია და ბიჭს მხარზე გადაკიდებულ ჩანთაში ძალით ჩაუდო ლურჯ ხელსახოცში შეხეული ღორის ხუკი.

— სიჩქარეში მეტი ვერაფერი მოვახერხე...

უტებ რალაც გაახსენდა. შავი კაბის კალთა ოდნავ აიწია, დაიხარა,

ქვედა კაზახზე მიკერბული ჯიბიდან გორგოზიბივითა ამოიღო, მიაჩერა და უთხრა:

— ჭამე, შენი სიყრმის პირიმი, ცოლა უკათა მინც მოგცემს. უყურის ძირში აკოცა, მხარზე ხელი მოუთათუნა; შეტრიალდა და წვიდა.

ქარავანმა მაწანწორის ხედის რიყე გადაიარა, დახანის აღმართთან ძველ ბეწვისაუღლოიან პალატოში გამოწყობილი კაცბ გადაუდგათ და ხან ერთ მეურმეს, ხან მეორეს და ხოლომს შევლევოს მიმართა:

— არსტი ვარ, აი, კინტოებსა და სოვდარებს რომ ვთამაშობ...

— დიხა, გიცნობთ, დედა თქვენთან მაყიდვინებდა ხოლმე საპონსა და ლილას.

— მაშინაც ვთამაშობდი... აღარა ვვაჭრობ, რაბისის წივრი ვარ, აი, საბუთი.

— რა გნებავთ?

— ბუღა კამჩიები მჭირდება სცენზე გამოსაყვანად, — ვითომ იხუმრია. — რა უნდა მინდოდეს? ერთი საყენი შეშა მეყოფა... ახლა მოსამსახურე ვარ და ხომ მეყოფენის? პოდა, სამი ურემი გადაუყარონ და... ჭაჭის არაყი, თუშური ყველი და კარგი გული... — რატომღაც კარგი პური არ ახსენა.

— რეკვომში მოზრძანდით, იქ გაანაწილებენ.

— ვახ-ვახ, ტყუილად ნუ დასტანჯავ ამ პატისან ხალხს... კამჩიები მინც შეიცოდებ, ამ აღმართზე სულ მდებეივით რომ ხუნეშიან...

არც შენ გაგიშვებ გულწაქლულად... — და უბის ჯიბიდან ხონები ამოჩჩიქა.

ორ გლეხს უყმანი შეტყო და ურმები გვერდზე გადაუყენს. ბიჭი ახლა კი გაბრაზდა, სახეზე აღმა ამკრა და იყვირა:

— ჩამოგვეცაღლი... რით ვერ გაიგებ, რომ რეკვომისაა და მე ერთ ნაჭერსაც არ დავანებებ!

მერე ჩამოყარა თითოეული მეურმეს და განმეორებით გააფრთხილა, შეშას თუ რეკვომის ეშოში არ მიიტანდნენ; ადვალების შესრულებაზე ცნობას ვერ მიიღებდნენ და ქურღებადაც გამოაცხადებდნენ...

ქარავანი ხილზე რომ გადავიდა, ახლა წინ ტყავის მოკლბაძლოიანი შუახნის კაცი გადაუდგათ. მან ჭერ იყიფთა, შეშა საღ მიგაქვთო, მერე ხელი ხისბუღიან მათურების ტარს ჩამკიდა, ჭროდა თვალები დაახრიალა და ბრძანა:

— სამი ურემი მოზარუნეთ, ბაზრის თავში დავაცლევინებთ და პაიდა!

შეშინებული გლეხები, აღბათ დიდი ვინეყო, ურმების შებრუნებას აპირებდნენ, მაგრამ შევლევომ მიიჩინა და აღელვებულმა შესძახა:

— არა, არ შეი-ძლებ-ბა... რეკვომში უნდა მი-ვი-ტა-ნათო!

— შენ ვინ გეკითხება, შე ძაღლის ლეკვო!

შურაცხუფისაგან თავგაზაბნულმა შევლევომ ზედზედ მიჰყარა:

— ძაღლიც შენა ხარ, შავი პირიცა და დარღუბალაღი...

— ვის უბედავი... — დაიდრიალა.

გალიბანდის ქული გაისწორა და მკვარი სილა გააწვანა.

ბიქს თვალთ დაუნებლდა, შენარბაცდა. სანდალა პაპამ მოსწრო. ხელები შემოხვია და მეტრღე მიიკრა. ბიქმა მფარველი რომ იგრძნო, გული აუჩრუდა და ტირილი წასკდა. გლეხები აუყანდნენ, ქუჩაში გამგულლები შეგროვდნენ. სარდაფიდან ამოგორებულმა მიკიტანმა გაიკოცა:

— რა ხათა! ამას უყურეთ და... ყბაყურაძეს რას უბედავის ვახ, მისი მაუზერისა მინც არ ეშინიან?! დიქეშების კოჭლი დამტარებელი საიდანღაც გამოჩნდა და გამსვევლავი ხმით დიძახა:

— რეკვომი მოზრძანდება, რეკვომის თავმჯდომარე!

რეკვომის ეტლიდან საშუალო ტანის კაცი ჩამოვიდა. ყველამ გზა დაუთმო.

ყბაყურაძემ ორი თითით უღვავები უცებ აიწკაპა, წინ გამოუბიძა და მლიქვნელურად მოახსენა:

— ამხანაგო თავმჯდომარე, არაფერია, თქვენ ნუ შეწუხდებით. სრულ წირიგს უცებ დავამყარებ.

თავმჯდომარემ ბიჭი მიისმო, ყველაფერი ათქმევინა და დაამშვიდა:

— ხელს ვეღარავინ გახლებს. ურემები რეკვომთან მიჰყავინე... ჩვეიც მალე მოვალთ.

მერე მაუზერიანს მიუბრუნდა, თა-

ვის ოდნავი გაქნევით ირონიულად გადახედა და უბრძანა:

— ჩვენს უფროსს ვაჟე, ხელი არავინ შეუშალოს... იქვე მომიცადე. ქარავანი რეკომის გზის მიაღდა თუ არა, ერთად მოვიდნენ თავმჯდომარე და კომუნალური განყოფილების გამგე, რომელმაც შავლეგოს უკუშტად უთხრა:

— მართოდ წახვლა ვინ დაგავალა?

— არავინ... დაღვლები შეურთულბლად თქვენთან მოსვლისა მერცხენებოდა... შენის ჩამოწილდა დაგვიანდებოდა...

— უჩრად, ვუკაცო ყოფილხარ! თავმჯდომარემაც გაუღიმა და გამგეს სთხოვა:

— ამხანავო არსენ, ამ ყმაწვილს ზაფხულში ერთი საუენი შემა ჰქონდა დამწადებელი... სამი ურემი გაატანე, ხუთი საუენი რეკომისათვის დადგევიენე. დანარჩენი შენ იცი... სისი მიხედვით გაანაწილებ ჯერჯერობით თითო ურემს... ჩემთანაც მხოლოდ ერთ ურემს... — მერე ყმაყურამეს მიუბრუნდა და ციკად უბრძანა: — გამომე!

მათი რეკომის შენობაში შევლდისთანავე გამგემ სანდლა პაპასა და ორი სხვის ურემზე გაყვალა შავლეგოს და დაყვავებით უთხრა: — დაღლილი ხარ, გვალ სახლში დასვენე. შენს ვაჟგეს, ამხანავ ანდრეი გონჩაროვს მე მოვუდგაპარაკები. ზეგ ჩემთანაც შეიღო...

გახარებული შავლეგო ხამ ურემს თავის ბინისაკენ გაუშვა. გონებაში ფიქრი ფიქრს მისდევდა. გულში ოცნებებს ჩიტუნები ნატვრის ფრთებსა შლიდნენ და... მოულოდნელად თვალბეჭე აებლანდა უბაყურაპის სახე, მისი უკარისებური თვალბეჭე... არა, დღევანდელი კი არა, თერთმეტი თვის წინანდელი... ყველას ოჯახში იჭრებოდა: დამბურული და დატილიანებული მამკრიალისტები თავს დაგვეხსნენ, იმპერალი გასაბერისა, შესწირეთ, ვისაც რა შეგიძლიათ... ვინც თავის ნებით ამღვედა ფულს, ტანისამოსსა და სურსათს, იმას აქებდა, ვინც არაფრის მქონე იყო, ღანძლავდა... ჩვენთანაც შემოვარდა, თვალის შავლო ფარდავიან კედელზე დაკიდებულ პაპიჩემისეულ პაწია, ვერცხლის ქარქაშიან ხანჯალს... ღამან იყო, მოზარნიშული, თერთი ძვლის ტარიანი, ბოლოში ოდნავ მოკაუტებულ... ტალახიანი ფეხით შედგა ტახტზე და ჩამოვლიდა. დიდამ შესოსოვა, დამაცადეო, ხატის უჟან შავი

დღისათვის ვერცხლის მანეთიანები მავქს ხუთი, ახლავე მოგართმე, ოღონდ ეგ დაუბრუნე, ამ ბიჭისა, აგრემც გაიხარებო, დედამების სულის განათლებამაო... ხუთვე მანეთიანიც წაიღო, ხანჯალიც... გულაზე დავეკიდე, ჩემი ხანჯალი დამიტოვე-მეთქი... ხელი დაქინდა, კარებს მიმხებოდა და გადმომხაბა: ომანდა დავბრუნდები და დავიბრუნებო... ომში არც წასული. მაგაზე ბიძაჩემმაც ხომ თქვა: იმთავაც ატუყუბებოდა, ამთავაც მიეტმანსა, მაგრამ თუ გაუგებს, არეულობის დროს ხანინიდან დიდი ფული რომ გაიტაცა, შავ დღეს დააყრიანო. ნეტავი ჩემს ხანჯალს რა უყო?"

— ბიჭო, შავლეგ, ეს არ არის თქვენი ალაყაფი? — გადმოსახა სანდლა პაპამ.

— დიხ, ეს არის. ახლავე შეგინდენ ვაჟად.

ეწოში ერთად რომ დაიწყეს სამი ურემიდან შემის ხატახუთით გადმოყრა. ოთახიდან შავლეგოს

დღეა გამოვიდა და მისი ხმა ზარით გაისმა: — მიხედვი, შეგლო? — მისი ხმა ზარით გაისმა: — მიხედვი, შეგლო? — მისი ხმა ზარით გაისმა: — მიხედვი, შეგლო?

მეორე დღეს შავლეგო კვლავ აღარ ედა, ოთახში სიარული ეძწედა და ძალიან გაუყვირდა: ამდენი დავისხვენი დეა უფრო დაქანცული რა დადა ვარო. მთელი დღე ფანჯარასთან იჯდა, ვაჭუთი „იერიკის“ 1893 წლის ნომრებს ათვლიდებდა; ზოგჯერ სარკმელში გაიხედავდა და წინა დღეს ჩამოტანილი წიფლისა და რცხილისათვის თვალის დაღვლებით ხარწობდა.

მესამე დღე დეკემბრისა და წლის დასასრული იყო. შავლეგო სამსახურში ადრე მივიდა, მაგელა გააწმინდა, კარადიდან ქალაღი, გრემი სახაზავი, ფანქრები გადმოალა და მუშაობა დაიწყო. შემდეგ მოსულმა გამგემ და თანამშრომლებმა შეაქება: შენი ჩამოტანილი შეშვიდის თითო ურემი ჩვენც შეგვახედრებო. საქმის მწარმოებელმა ეკატერინე როსტომოვილმა კი დედასავით უშუბლზე აკოცა და ერთი პარკი ვაჭული და მსხალი მისცა, ჩვენი მაღისაო. ცოტა ხნის შემდეგ კი უთხრა:

— იმ დღეს ხუმრობით გითხარ, შენ თუ გვიმეტო, თორემ გავიყენებთ-მეთქი. ენამ თუ მიყილა. მართლაც, შენ გვიმეტედი — და კვლავ იხუმრა: — დიდი მფარველი გამოგვიჩნდი.

ორი საათის შემდეგ ბიჭი რეკომის მდივანმა გამოიძახა, დიდ დუთარში ხელი მოაწერინა და მისცა ამონაწერი ბრძანებისა: „...ინცაპივის, შრომისმოყვარეობისა და სიმამაცის გამოჩენით დავალების საუფეთხლოდ შესრულებისათვის გამოეცხადოს მადლობა... კომუნალური განყოფილების გამგე ყორო ორდერი მისცა და თავისებური ბუნსუნით უთხრა:

— ამ დიდი ქალაღით მეორე საწყობში პალტოს მიიღებ: ამ პალტოა კვითირით კი—პირველ საწყობში ორ ვერანქა შაქარს... კამფეტარი იმყოფება და სახალწლო კამფეტის სანაცვლო იყოს...

მომწვილო პალტო ტანმოკრიბი ბიჭს დაიღო მოუვიდა, მაგრამ გულმარ გაიტეხა, ახლაც არა უშავს, ერთწელიწადში კიდევ გავიწრდები და მამის სულ კარგად დამადგებაო. 1922 წლის პირველი დღე რეკომის ბიჭ შავლეგოს ბედნიერად გაუთინდა.

უნიდან აღრე გამოვლივარ. ქუჩის თავში ტროლიკების ბოლო ვაჩერებდა.

ტროლიკებში ყველა ერთად ავდივართ.

წინ მოხუცები სხდებიან.

ის არც ისე ახალგაზრდაა, მაინც მუდამ ფეხზე დგას. ოდნავ მოკუტრული თვალებით ქუჩას გააყურებს.

ზოგჯერ ჩემგანაც გამოიხედავს...

ვიცი: მეზობელ ქუჩაზე ცხოვრობს.

ხშირად ვხედვები, მაგრამ არ ვიცნობ. ამიტომ არასოდეს მიესალმებივარ.

ჩემთვის ფიქრობ: ჩემთან ის მიქნობს და მისალმება ვითმან ელოდება.

ამასობაში კონსტრუქტორი გვიახლოვდება. ათკაპიკანს ვაწვდი.

— ორი ბილეთი.

— ინებეთ.

— თქვენიც ადებულა.

მიკლავ შეყვებულ უღვაწებში ელიმება.

— გმადლობთ.

მე მალე უნდა ჩავიდე, ბილეთს ვაწვდი.

თურმე ისიც ჩამოღის.

— ავტობუსში უნდა გადავჯდე.

— თქვენს სამუშაოდე შორია?

— აქამოდ. ყაზთის გზატკეცილზე უნდა გავიდე, იქ არის ჩვენი ავტოსატრანსპორტო საწარმო.

უცებ ყველაფერი გამახსენდა.

ტელევიზიით გადასცემდნენ თბილისის მე-2 სატვირთო ავტოსატრანსპორტო საწარმოს საქმიანობაზე.

დირექტორმა მთელი გარკვევა გავაცნო და ამოწინავეთა შორის პირველი ვასილ მჭედლიშვილი დაასახელა.

ეკრანზე ჩანდა საშუალო სიმაღლის მამაკაცი, ველდასმით ათვალეირებდა „ზილ-555“ მარკის მისამბეღიან თვითმძღოლს.

ოპერატორმა ტელეკამერა თანდათან მიუახლოვა მძღოლს. გამოჩნდა ხანშიშვესილი მამაკაცი სახე. თავის მიღწევებზე ილაპარაკა. ისიც თქვა, მანქანა დამაინფითაო, უნდა გაუფრთხილდე, სატვირთო დროზე გაუფრო, თორემ თვითონაც ვაწვალდება და შენც ვაგაჟყარება.

ლაპარაკობდა და მძიმე თვითმკვლელობის კაბინის ისე უსვამდა ხელს, თითქოს ახლობელსა და საყვარელ ადამიანს ეფერებოდა...

გულზე მომეხუტა. უცებ ვიცილი ჩემი თანამგზავრის ვინაობა. იმ საწარმოში მეც არაერთხელ ვაფეთილვარ.

ვისილმაც ბევრი ქება მსმენია, მაგრამ საშუაოზე პირად არ მინახავს.

ამჯერად ძველი ნაცნობებივით დაეშორილი ერთმანეთს.

ვისაუბროთ მოხავალ პროფესიებზე

არ მბერძ ქარი

ფოტო ბ. ბაზაუნისი.

საქართველო ვასილ გვალღივილი ზის

მისთვის არაფერი მითქვამს. ისე გადავწყვიტე: უსათუოდ თქვენთვისაც ვამცენო რს კაცი, ვისზეც მხოლოდ კარგს ლაპარაკობენ. უანგარიშ მშობილის მაგალითად თვლიან და ყველა პატივისცემით ეყვრობა.

და აი, ერთ დღეს სამუშაოდ ვეწვიე ვასილს.

შევატყუე, ჩემი გამოჩენა გაუვიწყრდა. თავი უხერხულად რომ ამ ევროდნ, ვუთხარი, სატვირთო ავტომანქანების მძღოლთა მუშაობის გაცნობა მაინტერესებს-მეთქი.

მალე ვაღვისმინაურით ერთმანეთს. ვასილი ხალისიანი მოსაუბრე გამოდგა. წარსულიდან ბევრი რამ გაიხსენა.

მაშინ ვავიგე — იგი დღი სამამულო ომის მოწაწილე ყოფილა. 1941 წლიდან 1945-ის ავვისტომდე გარისკატური ფარაჯით გაუფლავა ფრონტის გზებში, სადაც ყოველ ნახევარ სიკვდილი იყო ჩასაფრებული.

არ მითხზავს. ხომ არ გვიკრძალ-

მეთქი. მაშინ ვის არ უკვირდა მაგრამ ვასკირს ითმენდნენ და მველ ეწერებოდა ვერაგ მტერზე გამარჯვებას, სოციალისტური სამშობლოს თავისუფლებასა და დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლას ახმარდნენ.

თითქოს ფიქრს მიმიხვდა.

— ძალიან გვეყვრდა... ო, როგორ გვეყვრდა... ვაღმომცემო შეუძლებელია... ვულზე ეცხობ გვეყვრდა, როცა უქან ვიხედოთ, არასოდეს დამავიწყდება ყირიბის დატოვება, მერე კავკასიისათვის ბრძოლა.

სახე მოეღუწა. ხმაც დაუბოხდა. საუკს ზელს ისე მაგრად უქერდა, მაჯზე ბარღვები დაებერა.

— მერე?

— მერე, იცოცხლე, როცა მოგმდავრდით, ისე მაგრად დაეცხეთ იმ წყეულებს... ისე მაგრად... სევასტოპოლი რომ ავიღეთ, თითქოს ფრთები გამოგვესა.

— რომელ ნაწილში იბრძოდით?

— იყო ერთი საარტილერიო პოლკი, რომსხვად რომ ევლინებოდა ფანისტებს. ძალიან ვამომადგა ჩემი პროფესია. იქაც მძღოლი ვიყავი — 76-მილიმეტრის ზარბაზანს დავატარებდი. სულ წინა ხაზზე ვიყავი და, წაიხედავინეთ, ერთხელაც არ დაეკრილვია.

— ბედ გქონიათ.

— რისი ბედი, რა იღბალი. მაგის მე არაფერი მწამს. მთავარი შოშის დამღვეა ყოფილა. კაცს უნდა შეგემდლოს მტერს არ დაეჩაგვრინო და თავიც ვადაიარჩინო...

ჩილდობზე მოთხოვე საუბარი.

1945 წელს ვასილი სამშობლოს წინაშე დამსახურებისათვის წითელი ვარსკვლავის ორდენით დაუჯილდოებიათ.

შრომის წითელი დროშის ორდენი კი...

მის მოპოვებას ხანგრძლივი ისტორია აქვს.

30-იანი წლების მიწურული იყო, მშრომის მრეწველობა ძალას იკრებდა.

გზატკეცილებზე პირველი სამამულო ავტომობილები გამოჩნდნენ...

ეს უჩვეულო მოვლენა იყო. ამიტომ ზოგჯერ (და არც ისე იშვიათად) მთელი სოფელი თემშიარაბე გამოდიოდა იმ „შემკის მანქანის“ სანახავად, რომელსაც არც ცხენი ებდა, არც ხარები და მაინც მიდიოდა.

ყველაზე მეტად ბავშვებს აინტერესებდათ. მათი უმარაგულობა შენატროდა საუკესთან მჭიდო კაცს, რადგან იგი ყოვლისმომცემად და ყველაზე ბედნიერად მინახდა.

ვამომავლისი არც ვასილი ყოფილა. ყოველი ავტომობილის ნახვის

შემდეგ მთელი ღამე არ ძინა — ფიქრობდა, ფიქრობდა... თავისი გადაწყვეტილება მშობლებსაც გააცნო. მოუწონეს.

მამინ თბილისში ახალი გახსნილი იყო საავტომობილო სახელოსნო სასწავლებლები, სადაც მონარდები ავტომანქანის მართვის საიდუმლოებას ეუფლებოდნენ.

სწავლის წლებმა შეუმჩნევლად ჩაიარეს და ვასილი ავტოზინეკალი გახდა.

გული კი მაინც სატესტინგ მიუწყევდა. მალე მძღოლთა კურსებზე დაამთავრა და 1938 წელს პირველად მიუჯდა საქვს. შემდეგ, თუ ომის წლებს არ მივიღებთ მხედველობაში, ერთი დღითაც არ მოშორებია საყვარელ საქმეს. ახლა თვითონაც ვერ გაიხსენებს, რამდენი მანქანა გაიხიცილა, რამდენი სიახლის ათვისება დასჭირდა.

ხუთი წელია „ზოლ-555“-ს ამუშავებს და მანქანას ნაფხაზნიც არ ეტყობა.

ქანა გაიფუჭებდა და საქმეს ძალაუბერდა უღალატებ.

მერედა რამდენია ჩვენზე დამოკიდებული? ხომ ხედავთ, ქვეყანა ახალმშენებლობათა ხარაჩოებით დაიფარა. იქ კი ძირითად სამუშაოს მანქანები ასრულებენ.

სიმართლე გითხრა, როცა მძღოლობას ვსწავლობდი, ამაზე არ ვფიქრობდი, მამინ, უბრალოდ, მანქანა მიტაცებდა, მაგრამ ახლა რომ დავფიქრდები, გული სიხარულით მეფსება. თურმე რა სწორი ნაბიჯი გადამიდგამს მამინ.

შეიძლება ზოგიერთს ექიმის თეთრი ხალათი ან ჟურნალისტის კალამი უფრო ხიზლავდეს, მაგრამ კარგად ვიცი, რომ ყველა პროფესია თანაბრად საპატიოა.

მჭერა, მთავარია კაცმა საკუთარი ადგილი იპოვოს, იყოს იქ, სადაც ქვეყანას ყველაზე მეტად სჭირდება მისი ენერჯია, შრომისმოყვარეობა. დაფასება, პატივისცემა კი მუყაითი გარკით მოვა. მე ეს საკუთარ თავზე გამოვიტყობ.

მართლაც, დედაქალაქში არ ჩატარდება არც ერთი დიდი ღონისძიება, რომელშიც ვასილ მქედლიშვილი არ მონაწილეობდეს. *1951 წელს*

ასე იყო ადრეც, 1951 წელს კი ხელმწიფო დავალებების ვადაზე შეერთებისა და შრომის განსაკუთრებული ნაყოფიერებისათვის ვასილ შრომის წითელი დროშის ვასილით დააჯილდოეს.

შემდეგ კი... — ის დღე ნამდვილად მთელი სიცოცხლე შემახსოვრება. მამინდელზე უფრო ბედნიერი, ალბათ, არასოდეს ცხოვროვებო.

ეს იყო სულ რამდენიმე წლის წინათ. მიმდინარეობდა თბილისის პარტიული ორგანიზაციის შორები კონტროლი. მის შემთხვევაში ვასილ მონაწილეობდა.

ღღის წესრიგის პირველი საკითხი ამოიჭრა.

დაიწყო არჩევნები. ასახელებდნენ საქართველოს კომპარტიის XXIV ყრილობის დელეგატებს.

ვასილ საკუთარი გვაიი შემოესმა — ყრილობის დელეგატად არჩიეს მე-2 სატვირთო ავტოსატრანსპორტო საწარმოს შრომის წითელი დროშის ორდენისანი მძღოლი ვასილ მქედლიშვილი.

— ასეთ დიდ ნღობას გამართლება უნდა და მეც ენერჯია არ დამიზავას...

მის ნათქვამში ვერ დაეკვიდები. ვასილმა უკვე შეასრულა მესხურ ხუთწლიანი ვეგმის მეოთხე, განმსაზღვრელი წლის სახელმწიფო დავალება. წლის ბოლომდე კი ჯერ კიდევ დღოდროა.

ისიც ყოველდღე სამუშაოზე. შინ მუდამ გვიან ბრუნდებდა.

ყოველდღე უმარაგი საქმე აქვს.

— ახლა ჩვენი საწარმო გზის შეკეთებელ სამმართველოს ემსახურება და სულის მოსათქმელად ვერ ვიცლით. სუსხიანმა ზამთარმა დააზიანა დედაქალაქის მაგისტრალზე საქმე სასწრაფოა. მეც რა გული გამომიღებს, სამუშაო დროის დამოკრებისთანავე მივატოვო თანამოსამეები. არა, საქმეს ვერ დავალაბებ.

მისიც სკერათ, ენდობიან, აფასებენ.

ფართო გზატკეცილზე მიჭირს კრიოალა „ზოლ-555“. საქესთან ვასილ მქედლიშვილი ზის.

ვასილ მქედლიშვილი

— კაცს თუ თავისი საქმე არ უყვარს, ვერასოდეს გააკეთებს ისეთ რამეს, რომ ქვეყანას სარგებლობა მოუტანოს. საერთოდ ასეა, მით უმეტეს ჩვენ საქმეში.

საქმე ის არის, რომ მძღოლს ტექნიკასთან აქვს საქმე. თუ ყურადღებით არ იქნები, ყოველთვის ოსტატობის ამალღებაზე, ცოდნის განმტკიცებაზე არ იფიქრე, ერთ დღეს ძნელ მდგომარეობაში აღმოჩნდები — მან-

ლაპარაკობდა ვასილი. მე ვუსმენდი. ნათქვამს მის ნამოქმედარს ვადარებდი. მარტო გასულ წელს ვასილმა ასიათასობით ტონა ტვირთი გადაიზიდა და გემამაც დიდი გადაპარბებით შეასრულა.

— თუ გულით იღწვი, თუ მარტო შენს თავზე არ ფიქრობ და საქმეცხო საქმე გაწუხებს, უთუოდ დაფასდები. პატიოსანი კაცი ყველამც ერთნაირად დაფასებული და სასარგებლოა.

საქართველოში მემენტები

ქველი მამონტის

უკრაინის სს რესპუბლიკის სუმიის ოლქის ნედრეგილოვის რაიონის სოფელ კულეშოვკაში მდ. სულას პატარა შემდინარე ხუისის მარცხენა ნაპირზე დგას მამონტის უნიკალური ძეგლი.

1839 წელს სოფელ კულეშოვკის მცხოვრებლებმა შემოხვევით აღმოაჩინეს აწ გადაშენებული გიგანტური ცხოველის — მამონტის ძვლები. აღმოჩენამ დიდი ინტერესი გამოიწვია მეცნიერებში. სპეციალურმა ექსპედიციამ დაიწყო პალეონტოლოგიური გათხრები ხარკოვის უნივერსიტეტის პროფ. ი. კალინიჩენკოს ხელმძღვანელობით.

მეცნიერებმა ადგილზე აღმოაჩინეს მამონტის ათასზე მეტი ძვალი, აღადგინეს ცხოველის ჩონჩხი და წვიღეს ხარკოვში.

1841 წელს გათხრების ადგილას აღიმართა ძეგლი, რომელიც დამზადებულია თუხისაგან ოთხკუთხა პირამიდის სახით. მისი სიმაღლე 3 მეტრია. კვარცხლბუკის ქვემოთ გამოსასულია მამონტის ჩონჩხი რამდენიმე წარწერით. ერთ-ერთი წარწერა იუწყება: „ამ ადგილას აღმოჩენილი იქნა წარღვნისწინა პერიოდის მამონტის ჩონჩხი“.

60 ათასი აგურისაგან გაკეთებული ძეგლის საძირკვლის ფართობი 120

კვადრატული მეტრია და მთლიანად ფარავს გათხრის ადგილს. იგი, როგორც კულტურის ძეგლი, დაცულია სახელმწიფოს მიერ. მამონტის ეს მონუმენტი ერთადერთია მსოფლიოში.

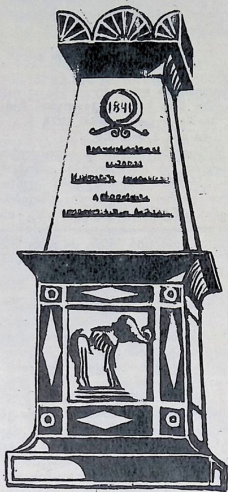
ქველი მტრედებს

1942 წლის გაზაფხულზე გერმანიის თვითმფრინავებმა მომხები დაყარეს ინგლისის წყალქვეშა ნავს რთულად დაზარაობდა შეწყდა, ეკიპაჟმა აღმოაჩინა, რომ ნავის კორპუსი მთლიანად დაზარალებული იყო. რაც მთავარია, მწყობრიდან გამოსულიყო რადიოკაპერის აპარატურა. ნავის ეკიპაჟი დასალუპავად იყო განიერული, მაგრამ ჯერ კიდევ რჩებოდა სხნის იმედი: ნავზე ჰყავდათ ორი მტრედი, რომლებითაც შეიძლება ბაზასთან დაკავშირება. მტრედები სპეციალურ კაფხულში ჩასვეს, ტროპედის აპარატიდან გამოსირლეს და დაულოდნებ შედგეს.

დახმარება მოვიდა მეორე დღეს... ძლიერ მტორმში მტრედებმა რამდენიმე ასეული კილომეტრი გადაიფრინეს ოკეანის თავზე და ბაზაში მიიტანეს დაზარალებული წყალქვეშა ნავის კოორდინატები.

ბრიტანეთის მთავრობის გადაწყვეტილებით მტრედები დაჯილდოვდნენ სპეციალური უმაღლესი სამხედრო ნიშნით, მათ დაუდგეს ძეგლი და სამუდამოდ ჩარიცხეს წყალქვეშა ნავის ეკიპაჟის შენადგენლობაში.

* ეს წარწერა პირველ რიგში იმითა საინტერესო, რომ დვთსმეტყველა წარმოდგენით უძველესი პერიოდის გიგანტურმა ცხოველებმა ჩვენამდე ვერ მოაღწიეს მსოფლიო წარღვნის გამო.

მ. ხარალაივილი

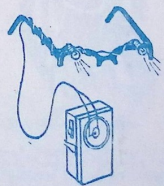
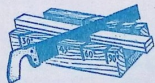
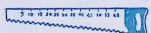
ფანჯრის ზედა მინები გარედან ძნელი მისადგომა. თუ გინდა ეს შრომა გაიადვილო, გააკეთე ფანჯრის ასეთი უბრალო საწმენდი: სახელური, როგორც ხედავ, ორნაწილიანია, ერთი მუხლით გაყოფილი და ქანით შეკრული. თავზე რეზინის ფირფიტა მოარგე. ფანჯრის რეცხვისას ზედა რეზინის დრუბელი დაამაგრე, გამშრალეხისას კი—ჩვარი ან დაქმუნებული კადალი.

კუთხებიანი ფიცრის (მაგალითად, სურათის ჩარჩოს) გამოსაპირულად გააკეთე ყალიბი, რომელსაც კუთხეების დახრილობის აღმნიშვნელი ექნება.

სიბნელეში რომ უკეთ იმუშაო, გააკეთე ასეთი მოწყობილობა: სათვალეზე შუშების ნაცვლად ორი ნათურა მიამაგრე. ნათურები მავთულით ბატარეას შეუერთე, ბატარეა კი გულის ჭიბში ჩაიდო.

ნათურები სიბნელეს გაანათებენ, ხელები კი საკმის გააკეთებენ.

ხერხის ზურგზე სანტიმეტრიანი დანაყოფების ამოჭრა არ არის ძნელი — ამისათვის უბრალო ბრტყელტოჩა და სახაზავია საჭირო.

შეკრიბი

ბანოშილას ხელმძღვანელებს
შოთა იმერჯიანი

რძი სხვადასხვა მხარეს

სხვადასხვა მხარეს გავეთვლილი როკი თამაშს ამწვავებს. ასეთ შემთხვევაში შეტევა იცხად პაიკების სწრაფად გაწვავაზე. (იერიში შეიძლება შეფერებთათა). პაიკების გაცვლის შედეგად: 1. იხსენება ზანები მძიმე ფეფურებისათვის (ეტლები); 2. პაიკების გაცვლა იწვევს მოწინააღმდეგის მეფის დამცველი პაიკების საფარის დასუსტება-დაუწყებაცებას. ვინც დაასწრებს, უპირატესობას ის მოიპოვებს. სხვადასხვა მხარეს გავეთვლებლი როკის დროს მოწინააღმდეგის მეფის პოზიციაზე პაიკებით შეტევა ხელზე სარისკოა. საივთა იერიში ზურგიან შექმნილი სისუსტე საგრძნობი არ არის, ამასთანავე ჩვენი მეფე მეორე ფრონაზე იმყოფება. ღია მხედობი სტემა მოწინააღმდეგის ბანაკში შეჭრა და გადამწყვეტი დარტყმების მიყენება.

რედაქციაში მოსულ უამრავ წერილს შორის არის კითხურის მე-4 საშუალო სკოლის VII კლასის მოსწავლის, მეორე თანრიგისნის მიახილადის (კითხურის შარშანდელი

ჩემპიონი გოგონებში) წერილი. ამგვარად ვადაწყვეტით მასში მოყვანილი პარტიის დაბეჭდვა. რამ განაპირობა ეს არჩევანი? ორთავე მონაწილედგის მიერ დაშვებულმა ტიპიურმა შეცდომებმა. ამ პარტიის გარეგვა-კომენტირება ისტატობის ანალიზებში დაეხმარება ასევე კლარაკის დანარჩენ შემსწავლელებს.

პარტია № 4

პარტია № 4
თერთობი: ია ფხალაძე
შავები: მია ხელაძე კიათურის ჩემპიონად გოგონებში, 1978 წ.

1. e4 მ6 2. f3 მ6
ეს სვლები არც ერთ საღებულო სისტემას არ მიეკუთვნება, ამიტომ მას „არასწორი დასაწყისი“ ვუწოდოთ. უფრო ბუნებრივია შავების მიერ ცენტრის დაკავება 1... e5 სვლით.

3. c3 d6 4. j5 j7 5. d4 e5 6. f2 ed. შავები ნაადრევად თობენ ცენტრს, რაც, როგორც წესი, იძლევა შუბლულად მდგომარეობას.

7. მ: d4. რა თქმა უნდა, სჯობდა 7. cd: 1. ცენტრის დაპყრობით, 2. „C“ ხაზის გასწვრივ და 3. იმ პრინციპით, რომ მხარე, რომელსაც ტერიტორიული უპირატესობა აქვს, უნდა მოერიდოს ფიგურათა გაცვლას.

7... მ: d4 8. j: d7 + ლ: d9. cd ლ6. სამწუხაროდ, ნორჩმა მოპლარაკემ პარტია შენიშვნების გარეშე გამოფხანა, ამიტომ უნდა ვიყაროთ, რომ შავებს კუსა და პაიკე ერთდროულად დარტყმის მუქარით მატერიული უპირატესობის მოპოვება ესახებოდათ.

10. მ3 0—0—0 11. 0—0.
ერთი შეხედვით ცხადად ჩანს თერთობის პოზიციური უპირატესობა: 1. პაიკთა ფლანგა (d4, e4) ცენტრში, რაც ტერიტორიულ უპირატესობას განაპირობებს, და ღია „C“ ხაზი.

თვის მხრივ შავებს რაიმე საშუალო, ტოლფასოვანი კომპენსაცია არ გააჩნიათ. აღსანიშნავია, რომ ორობვე მეფის დამცველი პაიკები სწრაფ პოზიციაში დგას, რაც ხაზების გასწვრივ მტრად აძნელებს. რატომ? იმიტომ, რომ არ არის შეტევის ობიექტი წინ წამოწეული პაიკის სახით.

11... h5 12. d5 ლ: d7 13. j55 (ქ: იძლება შემოვთავაზოთ ასეთი სვლა ლ: d3, j3 და ეტლების გაორება „C“ ხაზზე).

13... j7 14. a4 a5?
ამაზე ტყვიან: „მურჩალობა აუნდყოფობზე უარესი გამოდგამის სვლა არა მარტო ასუსტებს შავი მეფის საფარს, არამედ ხელს უწყობს „ხ“ ხაზის გასწვრივ (ა5 პაიკი 5 პაიკის შეტევის ობიექტია). ასეთი სვლები დამახასიათებელია (ტიპურიან) საპლარაკო თეორიის ნაყლებად მცოდნე თათვის. ამას ისინი აკეთებენ მტრე უპირატესობის მიზნით, სინამდვილეში შედეგი სრულიად საწინააღმდეგოა. თანამედროვე საპლარაკო თეორიის ფუნქციონირება (მსოფლიო პირველი ჩემპიონი 1886-1894 წ.) კლებულ სტილით ვგასწავლობს: „შეტევის ქვეშ მყოფ პოზიციაში უნდა უნდა გაუვბროდეთ პაიკების სვლებს“. ცხადია, როგორც უნდა პრინციპის, ასევე, ამასაც აქვს გამოცდილობა.

15. ლ3 b6 (იხ. მე-14 სვლის კომენტარი) 16. ლ: d3, მ: b7 17. j: მ თერთობი აუცილებენ. კარგი იყო „ხ“ ხაზის გასწვრივ.

17... h4 18 h3?
აქაც იგივე სურათია, რაც შავების მე-14 სვლაზე: აღნიშნავთ, რომ h4 — h3 საშუალო არ იყო. g2—g3 ის გამო — ხაზების გასწვრივ სოფლელად შესაძლებლობის მოსპობით.

18... jh5 19. j55 g5 20. ლ: d3 (სჯობდა 20. f3) g4 21. hg მ: g4 22. f3 მ: e3 23. ლ: e3 jg8 24. მ: e2 (სკოპ)

კორეაში მერსლენისათვის

ამერიკის შერთებული შტატების ზოგიერთ ქალაქში შენდება არჩვეულებრივი კოსტუმები, რომელთა სიმაღლე 100 მეტრის

აღწევს, თითოეულ კოსტუმი ორი-სამი ათასი მერსცხლიდ დაიხულებს.

ამ ფრენელს სპეციალურად მოაშენებენ კოლონიან საბრძოლველად. საქმი ის არის, რომ ერთი მერსცხალი დღეში თითქმის ათას კილომ სპოსს, ცხადია, მწერებთან ბძილის ის ბერის გაცილებით უკეთესია, ვიდრე შმაქმიმაცების გამოყენება.

რეზინის „მახაშირი“

კანაღელმა ექიმებმა მოუხეშავი და მძიმე თანაშორი მუხუბუი სინთეზური რეზინით შეაკეთეს. დარბილებული რეზინი მჭიდროდ შემოკვრება მოტებით ხელს ან ფეხს: ცოც წყალში მოიხეშავს. თანაშორიან შედარებით რეზინის ის უპირატესობაც აქვს, რომ რენტგენის სხივებს დაუბრკოლებლად ატარებს. ასე რომ, შეიძლება მოტებითობის სურათი სხვების შემოუხსენებლად გადართონ.

თამაშაქონ მოწვევას პარკალაქში

ინდოეთის შიპარობა სწავლობს საკლასიკონი მდებლობითი წესით აკრძალს აკრძალს ქვეყანაში თამაშის მოწვევა. განჩარჯობის მონისტრამ პარლამენტს მოახსენა. რომ ამ ბაქოს მოწვევის აკრძალვის კანონპროექტი წარმოადგინა ტუბერკულოზთან გამკლავების საშუალებებამ.

თბილისი წაული ანტარქტიკაში

პარადიული უნდოელით დეფარულ ტარქტიკაში, სადაც უკლებლად უფრო ცხელა აღმოჩინეს არჩვეულებრივი ტყე. თქმულ სხეულ ფენის ქვეშ 50 მეტრის სიღრმეში ნივთი მთავრად მოხვალს ფენა. რომლის ტემპერატურაც +25 გრადუსია ცელსიუსით. ეტყობა, სადაღაც ბზის ფეხქვეშ სკალი წყალი ამოჩქულს, ანდა სითბოს რაიმე სხე წყაროა.

და 24. მეჩ1 და თუ 24... h3, მაშინ 25. e4) 24...h3 25. მf4 (ბრძოლის გარეშულზე. შეიძლება 25. e4 ცალკე). 25... hg 26. მ:ე2 ლh3. თეთრები დანებდნენ.

მაიამ პარტიის ფინალი ძლიერად ჩაატარა.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ზოგჯერ დიდ სიძველეს ვაწყვდებით ხანების გასნის დროს. აქვე მოყვანილ პარტიაში შვედმა ეს შესწავლილ რომინაიკური გზით. შვედები თამაშობს თბილისის 1971 წლის ჩემპიონი გოგონებში ლალი გელაშვილი.

პარტია № 5

თეთრები: **ლ. ქვარცხავა**
(I—თანრიგოსანი)

შვეები: **ლ. გელაშვილი**
(I—თანრიგოსანი)

1. c3 გ6 2. d3 კვ7 3. e4 d6 4. f3 თეთრების უქანასკნელი სვლა ამზადებს პაიკით შერტვის მეფის ფრთაზე (იხ. „პიონერი“, 1974 წ. № 1. პარტია № 1, სადაც შერტვის ობიექტია „გნ“ პაიკი. მსგავს პოზიციებში შერტვის სტანდარტული გეგმა ასეთია (ეუჩვენებთ მხოლოდ თეთრების სვლებს): f3, e3, ლd2, e4, h4, h5, კh6 (ცხადია, დასაშვებია სვლების თანამიმდევრობის შეცვლა), კ:ე7, hg და ლh6. აქტიურად გეჩ1 და იცვლება მეფის დამცველი კ:ე7.

4... მf6 5. e3 0—0 6. e4 c5 7. e2 მც6 8. მd2 b5.

თეთრების საქმალ არა სოდ სვლებზე შვეებმა უსასუსტეს უფემცივისა და სიცილიური დაცვის „ღრაკონის ვარიანტისათვის“ (იხ. „პიონერი“ 1974 წ. № 1, პარტია № 2) დამახასიათებელი ვანლაგებით და დიწყეს შერტვე ლაზიერის ფრთაზე. გზადგა აღვნიშნავთ, რომ საუბრაოკო სტრატეგიის ერთ-ერთი წესი გვიკარ-

ნახებს: „შერტვი პაიკებით იმ ფლანგის, რომელსაც უმიზნებენ შერიკე“.

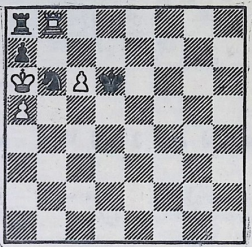
9. მf1 b4 10. e4 მd7 11. ლd2 მd—e5. 12—0—0.

თეთრები იმელოვნებენ, რომ შვეები ხაზებს ვერ გახსნიან, რადგან a და b პაიკები საწყის პოზიციასი დგანან, თავის მხრივ კი „h“ პაიკის დაძვრით შერტვის ვახასობებით იმუქრებიან.

12... ლა5 13. მეჩ1 ეჩ8 14. ლc1 b3! 15. ა3 მზ4 16. d4 მ—c6 17. მე2 მც2 18. d5 მა3+! ეს ლამაზი შერტვი ავერიგვინებს კარგად ჩატრებულ პარტიას, თუ 19bა, მაშინ 19... b2 და ლ:ა3 ან 19. მეა1 მც2++ 20. მეჩ1 ლა1X, ამიტომ თეთრები დანებდნენ.

თბილისის ჩემპიონმა დიდი აღმაჟლობით ჩაატარა მთელი პარტია.

ბერიული № 1

თეთრები იწყებენ და იგებენ.

„პიონერის“ პირველ ნომერში დაბეჭდილი ამოცანა № 1 „ლიფტით ასვლა“ (თეთრები: მეფ4, გა1, კ5, ა:7; შვეები: მეფ8, პ:h3, h4, h5, h6, h7; შვეები 6 სვლაში) ასე ამოხსნენ: 1. კh1 h2 2. გა2 b3 3. გა3 b4 4. გა4 b5 5. გა5 b6 6. ე:ე4 X

კოლო კოლოს ვინადავდა

ალკოხოლიანი აფრიკის ქვეყნებში გამოჩნდა მალარიასთან ბრძოლის ახალი საშუალება. ტანჯის ბოლოვებმა შესწდის ძალზე დიდი ჩრდილოეთ მიწებშიანთ კოლო, რომელიც სისხლმწკოველი თანამომეების მიტაცებულ იყვნენ, რითაც სპობს მალარიის გამავალ ვაქცინაცილებებს. ადამიანს ეს კოლო სრულებით არაფერს ვნებს.

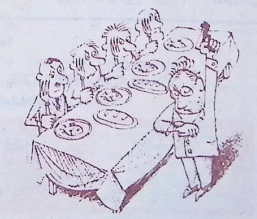
მავეთ ვინადავლულად

ამას წინათ ინგლისში წიგნის ბაზარზე გამოჩნდა ინგლისი, რომელიც უმაღვე ბისტელენდა იქაც (ბისტელერი — ყველაზე აფილავ ვახაუდი წიგნი). იგი ვაცუთონილია ფირმებისა და დაწესებულებათა ხელმძღვანელებისათვის და შეიცავს მთელ რიგ

ძვირფას რჩევებს თანამშრომელთა შესარჩევად. ცნობის ავტორთა აზრით, უამრავი ანკეტის შეგუხვის ნაცვლად, ჭკობს საშუალო აფეანის კანდიდატები უახლოვს კაცში დაპატივებს ფირმისა თუ დაწესებულების ხელმძღვანელებმა. „თუ კაცი ხარბად სთქვას სკუმელს, ეს ფარული სიფიფის აუპირა ნიშანია, — წერია ცნობარში. — ის, ვინ სწრაფად, მაგრამ გონიერულად ექმს, — სწრაფად მუშაობს. ადამიანები, რომლებიც სკუმელში ვიტამენების სიფიფისათვის ზრუნავენ, მუშაობისას ბევრ ყურადღებას უთმობენ უმნიშვნელო წვრილობებს. ნელა, აურატულად მუშაობენი კარგი ორგანიზატორები არიან. თუ კაცი აშკარად ნეტარებს ჰამით, ეს იმას ნიშნავს, რომ იგი თავის ძალებში დარწმუნებულია. ვინც ჰამის დროს ხშირ-ხშირად აცეთებს პაუზებს, მოქმედებს

ვაქცენებით იმათ ვარებს, რომლებმაც გამოგვიწვევენ ზუსტ ამოხსნას.

რ. დარასელია, მ. ნაკურავა (ზუგდიდი), მ. ახალციხე, თ. მახარაშვილი, ე. კორაშვილი, მ. ჩანჭავაშვილი, მ. მანაშელი, ე. ხაზანაძე, ა. კუხიანი, ე. კაპანაძე, მ. ხანაშელი, მ. მარკაშვილი, მ. ხუციშვილი, ს. კვიციანი, ო. ადუაშვილი, (გორი), მ. მამუკაშვილი, (გორის რ. სვია), მ. დიდბუხიანი (გორის რ. ოთარაშენი), მ. ტაბატაძე, კ. ძინიანი, ზ. ჩოხაძე, ი. გვეციანი, გ. ხაბაიანი, გ. შარაშენი, მ. ფოსტერაშვილი, მ. მოღვაძე, დ. თევდორაძე (რუსთა), ე. კაპანაძე, კ. ოგანოვი, თ. მოღვაძე (ვიათრია), თ. ცერცვაძე (ვიათრის რ. გუგუთი), მ. ზარაძე, მ. მალაყაშვილი, ზ. მტრონიძე, ჯ. და ზ. ხოშტარები (ქუთაისი), ა. მახათიაშვილი, კ. ავაშვილი (თელავი), რ. კონდოლი, ა. ვაგნიძე (თელავის რ. შალაური), რ. აკოფაშვილი (ღმანისის რ. ღ. ღმანისი), ნ. ოქიაშვილი (ღმანისის რ. ჯავახი), რ. ზაფრადუშვილი (ვარდანის რ. სააკაძე), ა. ტუტუჩავა (ცხაპია), მ. ჩხიძე, ქ. ჯალღუშვილი (სამტრედია), გ. გვიგუკორი (მ. ზარაძე), გ. ტაბატაძე, მ. ახაზაძე (ნახური), ვ. აქუბარდია (ვალ), ლ. ხუჩუა (ფოთი), გ. დავითაშვილი (სიღნაღის რ. წნორი), ქ. კანდელაკიშვილი (სიღნაღის რ. ძველი ანაწა), ა. ფარულა (ზობი), ე. მარაძე (წყალტუბოს რ. გვეთი), მ. ნასილაშვილი (ვალ), რ. მუხლიძე, მ. ბიჭაძე (შეტავანი), მ. დევაძე (ქედის რ. ავარა), გ. ალდაგიძე (ტყეხულის რ. კურსები), მ. ხაზაზ (ქობულეთის რ. აქვისთავი) მ. დეკანოიძე, ტ. კიკაძე (საჩხერე), გ. ცოკიაშვილი (ღუშთი), გ. ხუციშვილი (მცხეთის რ. მუხრან), მ. მარკოშაშვილი, მ. მიქელაძე, მ. ბიჩინაშვილი, მ. ჩხიძე, ი. ჯავახიშვილი, ზ. უქმაჭურიძე, გ. დეკანოშვილი, გ. ლორთქიფანიძე, ი. მაღალაძე, დ. ცერცვაძე, ს. კარაქანიანი, მ. კიტხაშვილი, ზ. შალია, ა. კობახიძე (თბილისი); თ. ჰაძალა (გვიგუკორის რ. ნახუნაო).

მოუყვარულია, ისინი, კი, რომელთაც მაღა არა აქვთ, საშუაოსაც გულჯვრლიად მოცილებიან...“

უკუთხედი

— სად არის შენი ძმა?
 — საავადმყოფოშია.
 — რა დავმართა?
 — დავნადლედი. ფანჯრიდან რომელი უფრო ღრმად გადავიხრებოდი და იმან გაიმარჯვა.

— ვთქვით, ტბაზე ცურავს შენი შვილი იხვი და სამმა ჩაყვინთა. მაღლა რამდენი დარჩებოდა? — ჰკითხა სოფლის სკოლაში მასწავლებელმა გლეხის ბიჭს.
 — ჩვენ იხვები არა გყავს, ბატონო მასწავლებლო.
 — მაშ რა გყავთ?
 — ბატები.
 — კარგი, ბატები იყოს!
 — ბატები რომ არასოდეს ყვინთავენ?!

— მთელიდან ოთხჯერ რომ მე-ოთხელი ავიღოთ, რამდენი დარჩება? — ჰკითხა მასწავლებელმა მაქსს.

მაქსმა დუმილით უპასუხა.
 — აი მეც მოგეხმარები, აბა შეხედე: ქლიავს ჰკრი ოთხ ნაწილად და მეორე ოთხივე ნაწილს ვიღებ, რა რჩება?
 — უკრეა, ბატონო მასწავლებლო, — წამოიძახა სახეგაბრწყინებულმა ბიჭუნამ.

ერთ დღეს ჰანსი სკოლიდან დაბრუნდა და დედას უამბო:

— მასწავლებელმა შეკითხვები მოგვცა და გვითხრა, ვისაც პასუხის გაცემა შეუძლია, ხელი ავიღოს.
 მე ხელი არ ავიწეე და მისაყვედურა: ჰანს, უკეთ უნდა ისწავლო!
 — სწორად უთქვამს, შვილო, კარგად უნდა ისწავლო და კლასშიც ხელი აწიო ხოლმე.

მეორე დღეს ჰანსმა დედას უამბო კლასში ერთადერთმა აწევი ხელს — ყოჩაღ, ჩემო ბატონო მასწავლებელსა დედამ, — რა უკითხა მასწავლებელმა?
 — საშინაო დავალება ვის არ უსრულებია?

დედამ ახალშექმნილ პიანინოზე დაუკრა და თავის ექვსი წლის ბიჭუნას ჰკითხა:

— მოგწონს, ჩემო პაწაუვ?
 — მაილი კლასია, — მიუგო მან ხელების ფშვინებით, ისე, რომ გაბრწყინებული თვალებით ჰედლო-სათვის არ მოუშორებია, — ოღონდ, გაზი უფრო თანაბარზომიერად უნდა მისცე.

ს ა კ ი ე გ ე ლ ი

გურგენიძე მ. — პიონერულს ვუკრავ საყვირს (ლექსი) ფაჩუაშვილი მ. — ლენინის სახელით, ლენინის გზით, ლენინურად (წერილი)
 ნორაკიძე ნ. — მარჯვენაფლანგელი რაზმეული (ნარკვევი)
 პიონერული ცხოვრების მატანიე
 კობერიძე კ. — ტყეკაცი (მოთხრობა)
 ფალიძე ნ. — მეგობრობის გზებზე (ფოტორარკვევი)
 მგელაძე ნ. — საბჭოლად ცხოვრების გზებზე (ნარკვევი)

1 გიგაშვილი შ. — რევკომის ბიჭი (მოთხრობა) . . . 20
 2 ძერია არ. — საბჭოსთან ვასილ მკედლიშვილი ზის (ნარკვევი) . . . 27
 3 ზარალიშვილი გ. — არაჩეულებრივი ძეგლები . . . 29
 4 გ ა მ ო გ ა დ გ ე ბ ი . . . 29
 5 მ ხ ე დ რ ი ო ნ ი . . . 30
 6 ჯ ა ლ ო ს ნ უ რ ი ს ა რ კ ე . . . 30
 7 უ ც ხ ო უ რ ი ი უ მ ო რ ი . . . 32
 8 17 ც ხ რ ა კ ლ ი ტ უ ლ ი . . . 32

გარეკანის პირველი გვერდის მხატვრობა რამზს ცაშვირძის; გარეკანის მეოთხე გვერდზე ო. ჩხარტიშვილის ნახატო „ჯაფხული“.

მთავარი რედაქტორი ბაბუშლია შვილი.

სარედაქციო კოლეგია: სამგო კალიაშვილი, შურბან ლეხანიძე, ზურაბ ლომიძე, ზურაბ ლეშაშვილი (პ/მგ. მდივანი), მარჩუანი, გიორგი ძლირაძე, ნოდარ შაბანაძე, ზურაბ ზუგუშვილი, ბაიოჯ ფოცხიშვილი (მხატვარი-რედაქტორი). ლეხან ჩიქვანიძე.

ჩვენი მისამართი: თბილისი, ლენინის ქ. № 14. ტელეფონები: 93-37-05, 93-31-81. პ.მგ. მდივანის: 93-37-08, 93-33-05. განყოფილებები: 93-37-02, 93-37-01.

საქ. კ. გ. ე. ნ. გამომცემლობის სტამბა, თბილისი ლენინის ქ. № 14. «ПИОНЕРИ», на грузинском языке. Издательство ЦК КП Грузии. Типография изд.-ва ЦК КП Грузии. Тбилиси, ул. Ленина № 14. გადმოცემა ასაწყობად 18/111-74 წ. ხელმოწერა დასაბეჭდელ 26/11-74 წ. ქალაქის ფორმატი 60x90¹/₂. ფიზიკური ნაბეჭდი ფურცელი 4. საბარათებო-საგამომცემლო თაბახი 4,10. შეკვ. № 1087. ტირ. 138.000. უფ. 01755.

ფახი 20 კაიპი

რედაქციაში შემოსული მასალები ავტორებს არ უბრუნდებათ. თბილისში მცხოვრებ ავტორებს პასუხი წერილობით არ ეწეობათ.

სარადები

ბაჰული თქვა თუ მართალი ბარონ მიუნაუზენმა?

კრიველი პარტიის

1

მუსიკალური ბგერები ერთიმორეს ერთვის; შესამეა და მეზვიდე, კარგად ცნობივი.

შენთვის.

მაგრამ შარადა ბოლომდის ვერ დავასრულე ჭრაც; ვიდრე არ მოვიშველიე ანანის წინა ბგერა, — ჩანამატებლად დამჭირდა წინა თანხოვის

გვერდიო, რარიც მოხატა ბუნება, აბა შეხედე ერთი.

2

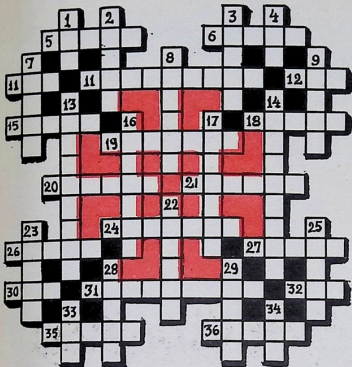
აფრიკელი ჭუჭა კაცის სახელია პარველი, პატარაა, მაგრამ ღონე მოსდგამს გასაკვირველი, შარალისთვის შესაკვეცი ბგერა ბოლო ორია. განთიადის სინონიმიც კარგად იცი გვინია, ერთად შოუს პიესაა, აღბათ გაევიგინია.

შ. ამირანაშვილი.

ფრთხილად! ანანის ღარბით ვთბავოზობ...

თქვენთვის ანანის ღერიო ასეთი ფიგურა გამოსახეთ: როგორც ხედავთ იგი რვა სამკუთხედისაგან შედგება. ახლა ამ ფიგურას მოაცილეთ ოთხი ღერი ისე, რომ მხოლოდ ოთხი სამკუთხედი დარჩეს.

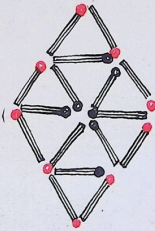

შეკვალად: 1. საბჭოთა ილუზიონისტი; 2. ვალის წინადა; 3. ძველი აღმინისტრაციული-ტერიტორიული ერთეული; 4. ნომოტორის მოხობრობა; 7. პირსახის ვახავრიცხვითი ნივთი; 8. ხელსანსა-ნა ვაგრობანება; 9. ფრინველი; 13. ე. ჰიუგის ნაწარმოები; 14. VI საუკუნის ულიდეის ასტრონომი; 16. ყვანადის წვენი; 17. ისტორიული ციხისმაგვრ ბაღიანეთის ნ. კ-ზე; 22. სახელმწიფო შუა აფრიკაში; 23. ულიდეის შემოქმედებითი ნიჭი; 25. მდინარე საბჭოთა კავშირში; 28. სახელმწიფო აზიაში; 29. მშველილი სატყორცნი, ანუ 33. საბჭოთა მოქალაქე; 34. ჰიქრონის შენაკალი. თარაზულად: 5. სახელმწიფო ახლო აღმოსავლეთში; 6. სიკეთე, მოწველება; 10. რაიმე აშანავაობის თითოეული წევრის მიერ საერთო საქმეში

შეტანილი წყლილი; 11. სავნის ან მოვლენის ძირითადი თავისებურების დახასიათებელი სილიდე; 12. ტროპიკულ ქვეუნეში ვაგრიცხვითი ბუნე; 15. ტროპიკული ხე; 18. რკინიგზის სადგური აზრბაიჯანში; 19. მუსიკალური სიესის რომელიმე ნაწილის გამორეზა; 20. ქვემეხის დაწევა; 21. ბუნებრივი, ცოცხალი ნიშუმი; 24. თევზი; 26. საბჭოთა მოქალაქე; 27. სოფელი ქართლში; 30. ცნობილი ქართველი სახევეო მწერლის სახელი; 31. რომელიმე მომღერების თანამიმდევრულად დამკვედი; 32. სამომხე ერთეული; 35. ქიმიური ელემენტი; 36. ხეობა საქართველოში.

იური აბნანაშვილი, ქ. ზესტაფონის მე-2 საშუალო სკოლის VII კლასის მოსწავლე.

თარაზულად: 5. კიევი; 6. ლიტრი; 8. ტურა; 9. ნავი; 11. კვირა; 13. არჩვი; 15. შტატი; 18. ჰიმალაი; 19. იმპერია; 20. ენერგია; 23. ტრიტონი; 28. ამერი; 29. არშია; 31. ძაღლი; 32. თითი; 33. კატა; 34. კნუტი; 35. ტიტრა.

შეკვალად: 1. ვიეტა; 2. ჭიკარტი; 3. პლანეტა; 4. არშია; 7. გველი; 10. კვიცი; 12. რაჭა; 14. რენე; 16. კალია; 17. ძმარი; 21. ნიორი; 22. რტეტი; 24. ტონა; 25. ნისლი; 26. ამფიბია; 27. ბრიკეტი; 30. ათენი; 31. ძაბრი.

ბაჰული თქვა თუ მართალი?

ბარონ მიუნაუზენმა ახლაც იცურა. იმისათვის, რომ ამ სამიწუნეზე ასი ქულა მოეგროვებინა ექვსი სროლა იყო საჭირო — 17, 17, 17, 17, 16, 16.

პასუხი № 4-ში მოთავსებულ „სხრაკლივიულა“

0 /

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

